

๑๑๑

ศตวรรษ

“ความดีมีชัย”

พระบาทสมเด็จพระ

เป็นต้นผู้ทรงตั้งโรงเรียนเรียง

ที่วัดสมเด็จ

มีกรรมสิทธิ์ของพระบาทสมเด็จพระ

ในพระบรมราชูปถัมภ์

พุทธศักราช ๒๔๕๘

(โรงเรียนที่ โลกานพิพรรธนากร)

พระราชทาน

สำนักอาจารย์สมาคม

วันที่ ๒๕ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๗

ตัวลคร

นายกองเอก พระยากำแหงวรวิมล (ผู้บัญชาการกองเสนา
รักษาพระองค์)

นายกองตรี พระบริรักษ์เทวฤทธิ์ (ผู้บังคับการกรมนักเรียน
เด็บบ้า)

นายหมวดโท หลวงกุดบุตรบำรุง
นายหมวดตรี ชนม์คงครุฑพรวิมล (กองนักเรียนเด็บบ้าที่ ๔)

ว่าที่นายหมวดตรี จริญญา

นายหมวดตรี ตรุด (นายเวรกรมเด็บบ้ารักษาพระองค์)

นายสวัสดิ์

นายเซ่ง

นายบุญญา

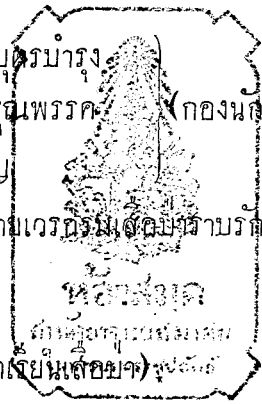
นายเออ

นายหมู่ตรี ไต้

พดเด็บบ้า มาก

พดเด็บบ้า วิง

นายโพ ("คนมณฑล")

พระพิพิธพัฒนากร

หลวงกำจัตบุรุษ (ปลัดกรมแพนกดอดนม กรมกองตระเวน)

ว่าที่นายร้อยตรี ห่อง (กองตำรวจภูธร หักดินบุรี)

จอห์นแฟรงก์

คุณแม่ทวีพย์ (ภรรยาพระพิพิธพัฒนากร)

แม่ด้ายหยุด (บุตรีพระพิพิธพัฒนากร)

นางเอม (คนใช้ของแม่ด้ายหยุด)

หมายเหตุ : ดกรพดเรื่องนไตแดงชนไหนักเรียน
 นายร้อยชั้นมัธยม เดือนเมษายนที่ ๒๖ พฤษจิกายน ร.ศ. ๑๒๗
 เป็นครั้งแรกในการฉลองธงไชยเฉลิมพล ที่ได้รับพระราชทาน
 ใหม่ในงานรัชมังคดาภิเศก

ชุดที่ ๑

ฉากในบริเวณโรงเรียนราชเสวก กรุงเทพฯ (เป็น

ฉากกลางแจ้ง จะเป็นส่วนอุทยานอะไรก็ได้ สวมชุดว่าอยู่

ใกล้ ๆ ห้องที่อยู่ของนักเรียน มีเก้าอี้เหล็กๆจะเป็นกำแพง

เตี้ย ๆ ก็ได้ พอให้มัทคนั่งได้บ้างมีทางเข้าออกให้สะดวก

ทั้งสองข้าง)

(เมื่อเปิดม่าน หาดวงกุดบุตร ชุนผดุง กับว่าที่นาย

หมวดตรี จรูญ ต้นทหนักน้อย)

ชุนผดุง

จริงนะครับ ตั้งแต่ไหนแต่ไรมาผมก็ยังไม่เคยได้ยิน

ความเหตุการณ์เช่นชนเดย

จรูญ

ตั้งแต่ไหนแต่ไรนะคุณหมายความว่าอย่างไร หมายถึง

ความว่าตั้งแต่บรมลัมกับไหน ๆ มาฤ

ชุนผดุง

ไม่ใช่ ผมหมายความว่าตั้งแต่ผมรับราชการมานะ

แหละยังไม่เคยมีเหตุการณ์เช่นนี้

จรรยา

คุณรับราชการมากราว ๆ กับผมไม่ใช่ฤา

ขุนผดุง

ก็ยังมีหนี้

จรรยา

ตามบิยังไม่เต็ม

เรานักเป็นคนเก่ามากแล้วนะคุณ

(หัวเราะ)

หลวงกุลบุตร

อย่าพูดเบเนเด่นไปหน่อยเลย สมวิตกจริง ๆ นะให้
ตายซี จนแทบจะกินไม่ได้นอนไม่หลับเที่ยว

ขุนผดุง

เอาเถอะครับ ผมจะนั่งฟังต่อไปละ แต่ผมไม่รับ
ผิดชอบในส่วนคนอื่น

จรรยา

เอาเถอะผมรับในส่วนตัวผมเอง ว่าไปเถอะครับ

หลวงกุลบุตร

มันก็หมดเรื่องแล้ว

จรรยา

เรื่องมันเป็นอย่างนี้

ขุนผดุง

โอพุทโธ่ อนิจจังอนิจจา นิ่งฟังอยู่เป็นนานไม่รู้เรื่อง

แต่คิดว่ามันจะมาเป็นนายเต็มปากกับเขาด้วย แต่ฟังเรื่องเท่านั้น

ยังไม่เข้าใจแล้วจะไปอธิบายเรื่องอะไรให้นักเรียนฟังเข้าใจได้เล่า

คุณหลวงครับ โปรดกรุณาแก้เด็กดักที่เถอะ เล่าให้เข้าใจ

เด็กดักที่เถอะ

หลวงกุดบุตร

เดี๋ยวนี้นายท่านว่าข้อความดัดอะไรต่าง ๆ ในเรื่อง

กรรม ท่านได้ข่าวว่าแพร่พรายออกไปถึงข้างนอก ๆ ท่าน

ดัดสาวราวเรื่องกันยังไงไม่ทราบ ได้ความมาว่าความดัดเหล่า

นี้หว่อออกทางโรงเรียนนิตยทางหนึ่ง

จรรยา

ทำไมถึงรวบรวบออกจากที่นี่

หลวงกฤษบุตร

ข้าว กongsอดนมเขาดับคันได้รูปปั้นกตอย่างใหม่
 รูปหนึ่ง ที่ปรากฏว่าเป็นแบบที่จ่ายมาให้เราเมื่อเร็ว ๆ นี้ ไซ้
 แต่เท่านั้น ยังค้นพบแผนที่เส้นทางกับแบบแผนอะไร ๆ อีกร
 หลายอย่าง ที่เกี่ยวกับการเสนาธิการ

จรรยา

อัศจรรย์จริง ค้นได้ทีไหน

หลวงกฤษบุตร

ที่ห้องแถวอันหนึ่งในถนนบ้านหม้อ

จรรยา

ตัวคนตะครับ

หลวงกฤษบุตร

ไม่ได้นะซี ถ้าได้มันจะต้องมาเค็ดตรอนถึงเราเดี๋ย

ทำไม

จรรยา

เอะ ! ก็มันรวทางไหนกัน

ขุนผดุง

ก็ขอขนากรู้แล้วจะต้องมานั่งอกตั้ง ขวัญแขวนกันอยู่

ทำไมคุณ

จรรยา

ก็จะทำยังไงกันล่ะครับ

หลวงกฤษบุตร

จะทำอะไรก็ยาก ดุไม่แต่เห็นหนทางเลย ก็ได้แต่

นั่งคอยจับใจหวอพรบกันอยู่เท่านั้น

จรรยา

จับใจหวอพรบใคร

หลวงกฤษบุตร

พวกเราน่ะแหละ

จรรยา

ใคร พวกนักเรียนน่ะถูกรับ

อะไรนักเรียนจะ

เบรไปได้เช่นนั้นทีเดียว

หลวงกฤษบุตร

ว่าไม่ได้ (โทดงคี่สะ)

ขุนผดุง

จริงนะครับ เดี่ยวมันไม่เหมือนแต่ก่อน ใกร ๆ
มันก็มาเข้าโรงเรียนไหนเดี๋ยวนั้น

จรรยา

คุณพูด ยั้งงั้นแล้ว ะ ก็ ทำไม ต้อง ชำเดื่อง มา ทาง ผม
ด้วยละ

หลวงกุดบุตร

คุณก็ไม่ควรทำผิวบางไปเลย อย่างมาว่าเถียงกันใน
เรื่องเหตวเหตกเดี่ยห้อยเลย นี่แน่ครับ ผมจะต้องขอความ
อุดหนุนของคุณทั้งสองสักหน่อย คุณนะถึงแม้เป็นครูก็จริง
แต่ต้องเข้าใจว่าคุณจะรู้จักนักเรียนได้ดีกว่าผม เพราะอยู่
กับนักเรียนโดยมาก

ขุนผดุง

ครับ ก็ด้วยยังงั้นละ

หลวงกุดบุตร

ผมอยากทราบว่า ตามความเห็นของท่านขุนจะมี
นักเรียนคนใดคนหนึ่งที่จะ—เฮอ—พูดยาก

ขุนผดุง

ที่จะเด่นดีประคน

หลวงกุลบุตร

นั้นแหละครับ มีบ้างไหม

ขุนผดุง

ยากอยู่ครับ เพราะนักเรียนเป็นก่ายเป็นกอง

หลวงกุลบุตร

เอาเถอะครับ ดองนึกดูที่ ในชั้นต่ำ ๆ เห็นจะไม่มีได้

เพราะความรู้ในวิชาเดี๋ยวยังไม่พอที่จะทำการเช่นนั้นได้ ดอง
นึกดูในพวกชั้นสูง ๆ ทั่วประเทศครับ

ขุนผดุง

ยังเิงคุณจรรยา

จรรยา

คนที่ อาจ จะ ทำ เช่นนั้น ได้ ต้องเป็นคนถ้ายรูปเป็นไม่ใช่

ฤาครับ

หลวงกุลบุตร

นี่อย่างหนึ่ง

เจริญ

ต้องเขียนแผนที่เป็นอีกอย่างหนึ่ง

หลวงกฤษบุตร

ครับ

เจริญ

ต้องรู้วิชาซ่อมค่ายอยู่ข้างจะดีอยู่

หลวงกฤษบุตร

ถูกแล้ว

เจริญ

รู้ทางการในวิชื่ปกรอง

หลวงกฤษบุตร

ยังงั้น

เจริญ

ได้เคยเห็นแบบบันทึกดอย่างใหม่

หลวงกฤษบุตร

ครับ ต้องเป็นคนเช่นที่คุณว่าทุกอย่าง ๆ คุณนึก

ตัวคนเช่นนั้นออกแล้วฤา

๓๓

จรรยา

แปลว่าครับ แต่ว่า—

หลวงกฤษบุตร

แต่ทำอะไร

จรรยา

ผมดูเหมือนพอจะนึกได้ อยู่บ้างว่ามีคน เช่นนี้ อยู่ใน

ชั้นมัธยม

หลวงกฤษบุตร

ใคร

จรรยา

ขอให้คุณเข้าใจว่าผมไม่อยากจะกล่าวโทษใครนะครับ

หลวงกฤษบุตร

เอาเถอะครับ ใคร

จรรยา

ขอให้คุณนึกดูว่าใคร เป็นคนชอบเด่นถ่ายรูปลงพิมพ์

นักเรียนบ้าง

ขุนผตุง

ก็ไม่เห็นมีใคร มีแต่นายสวัสดิ์คืออยู่คนหนึ่ง

หลวงกุดบุตร

อะ ! อะไรนายสวัสดิ์ อะไรคุณจะ——

จรรยา

ผมพูดแต่จะว่าผมไม่อยากจะถ้าวโทษใคร แต่เมื่อ
คุณถามผมก็ต้องตอบไปตามความที่รู้ที่เห็น

ขุนผตุง

นายสวัสดิ์คัมนี้ไม่ใช่คนเดวทราวมอะไรเลย

จรรยา

ผมว่าถ้าว่าเขาเดวทราวมอะไร ผมยังไม่ได้เอ่ยชื่อ
นายสวัสดิ์ชนดักคำเดียว คุณพูดขึ้นเองแท้ ๆ ที่เดียว

ขุนผตุง

ผมไม่ใช่मत่อหมอกความอะไร ผมเข้าใจยิ่งงี้ก็พูด
ไปตรงยังงั้น ผมไม่รู้จักจะเด่นด่าบัตดำนวนอะไร

หลวงกุดบุตร

นี่แน่คุณจรรยา ผมจะว่าให้ฟัง พูดยกกันตามตรง ๆ นะ
คนที่จะขยายความดีอะไรอย่างนั้นคงจะ ต้องทำไป เพราะต้อง
การเงินไม่ใช่ฤ

จรรยา

ก็เห็นจะเป็นยงน

หลวงกุดบุตร

ก็นายสวัสดิ์นี่เขาก็เป็นดูภูมิอันจะกินอยู่ดอกไม่ใช่ฤ

จรรยา

ครับ แต่ว่า————

หลวงกุดบุตร

แต่ว่าอะไร

จรรยา

คนเราที่จะทำความดีทำไม่ได้ด้วยเหตุหลายประการ
ประการหนึ่งเพราะโถงเห็นแก่เงิน อีกประการหนึ่งเพราะหลง
รักผู้หญิง

หลวงกฤษบุตร

กษัตริย์

จรรยา

ผมทราบว่าเวดอันกำลังคิดผู้หญิงอยู่รายหนึ่ง ผม
ทราบว่าอยู่ห่างไกล ผู้หญิงคนนั้นเป็นแก้วแก้ว จะต้องการ
อะไรต้องให้ทางดิน

ขุนผดุง

ไปไหนผมทราบว่าไปคบคิดอยู่ที่บ้านพระพิพิธวังใต้

จรรยา

ก็จริงเช่นนั้น

ขุนผดุง

ไปคิดดูกับสาวพระพิพิธนะธา

จรรยา

ก็ทำจะเป็นอยู่

หลวงกฤษบุตร

พระพิพิธไหน

จรรยา

พระพิพิธพัฒนากรพะหะครัม

หลวงกุดบุตร

เจ้าภานะฤ

จรรยา

ครัมพะหะ

หลวงกุดบุตร

ข้อ ! ก็ถ้ายงนหมไม่แต่เห็นเคย

ว่าข้อนั้นจะเป็น

ความเดียวในล้นวันนายส่วลัด

ขุนผดุง

จริงครัม มีใช้ว่าเขาไปดักถอบรักใคร่อะไรกันยงน

เมื่อไหร่ ดูเป็นการเบียดเผยที่เดียว พระพิพิธกับนายส่วลัด

กันนับเป็นญาติ ๆ อะไรกันอยู่ ผมทราบว่พระพิพิธก็เต็มใจจะ

ยกตูกสาวให้นายส่วลัด เป็นแต่แกขอผัดให้ ได้รับราชการ

เดียวก่อนเท่านั้น

จรรยา

ตามที่คุณว่าก็ถูกแล้ว

ขุนผดุง

ก็ถ้ายังงั้นผมแต่ไม่เห็นว่าคุณหญิงคนนั้นจะเป็นเหตุให้นายสวัสดิ์ประพฤติกการที่ชั่วร้ายอะไร ถ้าแม้ว่าคุณหญิงคนนั้นเป็นคนเดวทรามคำชั่วอะไรก็จะพอเป็นทางว่าเขาได้ แต่กับความดับเดือบ้านจะเป็นประโยชน์อะไรกับคุณหญิง

จรรยา

คุณหญิงสาวอยู่ในเงื้อมมือของบิดามารดา ท่านผู้ใหญ่จะว่ากระไรก็ต้องตามใจทุกอย่าง จะสอนให้พูดอย่างไรก็ได้ทุกอย่าง

ขุนผดุง

อะไรคุณจะได้ยพระพิพิชว่าจะเป็นคนช่นนนี้เทียวก

จรรยา

ผมไม่ได้ก่ตัวอะไรเช่นนั้นเลย คุณพูดเองแท้ ๆ

ขุนผดุง

เอาอีกตะ ออย่ามาพูดเป็นหมอกความห้อยเลย

จรรยา

ผมพูดตามจริง

ขุนผตุง

พระพิพิธแจะต้องการความดีของเดือน้ำไปทำไม แะ
จะเอาไปทำประโยชน์อะไรได้นักหนา

จรรยา

ขอนมเห็ดอรุ^{๒๕} ผมไม่เคยค้าขายในทางนี้^{๒๕}

ขุนผตุง

ทางที่จะค้าขายมีถมไป ทำไมจึงจะต้องเลือกค้าความ
ดี ซึ่งเป็นการที่จะหักยาก ผมคงจะไม่พอกับความลำบากเคย

จรรยา

คุณได้เคยนึกถึงการค้าฝิ่นเดือน้ำใหม่

ขุนผตุง

ผมไม่เคยคิดค้าเองเคย แต่เคยนึกอยู่ว่าถ้าทำสำเร็จ
ได้ก็จะรวยโขอยู่

จรรยา

นี่ก็อย่างเดียวกันนะแหละ แต่ขายความดีกับคนค้า
น้อยกว่าฝิ่นเดือน้ำ เพราะคนนั้นดูจะมีหนทางได้กำไรมากกว่า
กระมัง

หลวงกฤษบุตร์

ตามที่คุณพูดนี้ยังข้างจับใจมาก

ขุนผดุง

แต่ผมไม่เชื่อว่าพวกนักเรียนฤาใคร ๆ ที่เป็นเลือบ้าจะ
เป็นไปได้เช่นนั้น พุทโธ! เด็ยแรงได้รับพระมหากรุณาทุกวี่
ทุกวัน จะไม่คิดถึงพระเดชพระคุณท่านฤา

จรรยา

ในร้อยในพันคนคงจะต้องมีคนไม่ดื่บยอมั่งเป็นแน่

หลวงกฤษบุตร์

นี่แน่ครับอย่าพูดมากไปเลย พรุ่งนี้เราก็จะไปช้้อมรบ
อยู่แล้ว เราช่วยกันคอยมองจับไหวจับพริบตุมางที่จะได้ความ
จับพิรุชได้ ในหมื่นเอง

ขุนผดุง

จริงครับ ในเวลาช้้อมรบคงจะเป็นโอกาสดี ที่อ้าย
คนชนิดนั้นจะทำการ ขอแต่ให้ช่วยกันคอยเบ็ดตาไว้ ให้ดีเท่านั้น

จรรยา

บางทีก็ได้ บางทีก็จับไม่ได้ ถ้าคนฉลาดก็เห็น
 จะจับยากสักหน่อย เหนื่อยเหนื่อยครับ คุณพระบริรักษ์
 กวักมือเรียกแล้ว

(ทั้งสามพากันเดินออกไป พัดกันไปพดาง)

(พวกนักเรียนเดินออกมาด้วยกันหลาย คนมี นายสวดดี

นายเซ่ง นายบุญญาเป็นต้น มาถึงแถวนี้อยู่บางนั่งบาง

ตามพอใจ)

เซ่ง

ยังงี้ ใจคอเป็นอย่างงี้ อนิจจา ! พรุ่งนี้จะต้อง

จากกันไปเสียแล้ว

บุญญา

จริงนะ ศกะรทชี่ จะต้องเป็นหม้ายเสียแต่บ้านนี้

เซ่ง

ถ้าจะเอาไปด้วย

บุญญา

ที่เห็นได้ ไม่มีกรรมเนียน จะไปรบทัพจับศึก
จะเอาเมียไปด้วยยังไ

เซ่ง

ทำไมจะไม่ม้กรรมเนียน ก็เขเนรัดรดเซี่ยอะไรนะ
ก้นก่าจ่าช้อไมไต่เดี่ยเด้อวตะ เมื่อไปรบญี่บู้เขายังเอาเมียไป
ด้วยเดย

บุญญา

ยังดูอีก คนพยามาดอีก

เซ่ง

จวนหมอกตะ

บุญญา

ก็เราจะเอาไปมั่งไม่ได้ฤ ยังไงสัตว์ดี จะไปยอมแพ
เขเนรัดนั่นได้ฤ

สัตว์ดี

พูดเบือยอะไรกันมรั

บุญญา

พุทโธ ไม่เบียดนะ กั้นพูดจริง ๆ ถ้ากั้นมีเรื่อง ๆ

อย่างกั้นไม่เอาไปด่วยยอมให้เตะเที้ยว

เซ่ง

เอาเถอะนำ เอาไปหน้อยเถอะ ถ้าแกเอาเมียแก

ไปด่วยตะกั๊กันจะรับผิดชอบเรื่องคนพยามาด

บุญญา

กั้นรับผิดชอบเรื่องจันมดะ เอาไปให้พร้อม

บริบูรณ์เที้ยว

สวัสดี

ก็ได้ จะถุกดี แต่ว่านี้แน่ มาพูดกันเสียให้ตกลง

ก่อนเถอะ ถ้าถวยว่าเกิดเหตุเกิดการอะไรขึ้น แบ่งกันถุกเขียนนะ

เซ่ง

หือ ! แบ่งยังงั

สวัสดี

ถ้าในเรื่องตัวผู้หญิงนเองตะกั๊กันรับ

เซ่ง

เดอ

สวีตตี้

ในเรื่องคนพยามาตกรับ

เซ่ง

อ๊ะ ! (ทำหน้าเหตอ)

สวีตตี้

ในเรื่องงัวดะก็บุญภากรับ

บุญภา

อ๊ะ ! (ทำหน้าปตกใจ)(นักเรียนอื่นพากันหัวเราะฮาครืน)

สวีตตี้

ซุระอะไรกันจะไปรับหน้าเอาคนเดียว ต้องแบ่ง ๆ กัน

ไปซีถึงจะถูก

เซ่ง

แกแบ่งมันเอาเปรียบเพื่อนกันนัก

สวัสดี

เขาเปรียบยังไง

เซ่ง

ส่วนแม่รุ่นสาวเขาวขอดเด่นหาเป็นของแก

สวัสดี

เออ

เซ่ง

คนพยายามดีของกัน (ทำหน้าที่)

สวัสดี

เออ

เซ่ง

งัวเป็นของบุญญา

สวัสดี

เออ

เซ่ง

เคราะห์ร้ายใหญ่เที่ยว เขาไปดำมากกว่าคนเที่ยว

สวัสดี

ถึงลำบากก็ไม่ลำบากเปล่า   กินอ้อมกว่าของคนอื่น
 ในเวตาเปน ๆ อยู่ก็ได้กินนม   คายแดวก็ได้กินเนื้อ

บุญญา

นี่แหละ   ก้นกပ်ความคิดเสียแล้วละ

สวัสดี

กပ်อย่างไร

บุญญา

การที่แกจะทำตามอย่างมิจฉาที่รู้คู่ไม่สมควร   เพราะ
 ฉนั้นเขาเปนเด็กกัณฑ์ในด๋วงงัว

เซ่ง

ถ้ายังงั้นคนพยาบาลของกัณฑ์ถึงดเหมือนกัณฑ์   เพราะ
 ของมันคู่กัน

สวัสดี

ถ้ายังงั้นในส่วนของกัณฑ์ถึงดด้วยซี

เซ่ง

พุทไซ้ !   พ่อคุณใจคออะไร   จะสู้อัดทนความทุกข์
 พรากไปจากแม่ยอดรักได้เที่ยวฤา

๒๕

บุญญา

ใจเขาเป็นนักรบ !

แข่ง

ทำไมนักรบไม่รู้จักรักผู้หญิง

บุญญา

ตัวดีแต่เขาใจเด็ด ดูหึกออกหึกใจไปการศึกได้

แข่ง

เขอดีดี นี่ดำดากันแล้วฤยัง

ดีดี

ตาแล้ว

แข่ง

ร้องให้ฤเบตา

ดีดี

ถามบ๊ออะไรไม่รู้

แข่ง

แล้วแกปดอบเขาว่ากระไรบ้าง

๔

สวัสดิ์

นึกเขาเองมั่งไม่ได้ฤ

แข่ง

โชกนั้ไม่เคยหนี จะไปนั้ยังงใจออก

บุญญา

ก็ตกรแกก็เคยดูไม่ใช่ฤ

แข่ง

อะไรจะไปทำท่าเม็งยงงนั้เทียวฤ ยังงใจสวัสดิ์

สวัสดิ์

ไม่รู้

แข่ง

(ร้อง) “น้องเขยน้องรัก ผิวรักใคร่เพียงจันทร์

อันทรงกอด” (ทำท่าโถมไปพดางด้วย)

สวัสดิ์

บ้าจริง ๆ โรคถึงคตของสาร

เซ่ง

ใช้กันร่างามพิถั้กนะ

ตครดักดำบรพส์ไม่ได้เท่ยว

อ้ทำเซ็ดหน้าตาของกันณะด้นัก

คูชี ! (ทำทำเซ็ดหน้าตาให้

นายบุญภา)

บุญภา

(เค้นเสียงแกด้งร้อง) ว้าย !

เซ่ง

เฮ้ย ! นั้ร้องเฮ็ดตะโรไปทำไม

บุญภา

กันางนะผู้ชายแตะตองตัวเขาคองว้ายไม่ใช่ฤา

เซ่ง

เซ่อ ! เขาว้ายแต่เวลาที่ยังไม่ได้เขาหอง ถ้าเป็น

ผัวเมียกันแล้วเขาไม่ว้ายหรือก

บุญภา

อ้อนี้สมมุติว่าเป็นผัวเมียกันยังงั้นฤา

เซ่ง

ก็แพ่ละซี จนเขาเซ็ดหน้าตาให้แล้วก็ตองแปลว่าเป็นเมีย

เขาแล้ว ฤาอย่างน้อยกัปลงใจรักเขาแล้วเขาดังจะเซ็ดหน้าตาให้

บุญภา

ถ้ายังไม่ตกลงดะก็ปล่อยให้หาตาไหลเประอยู่เปล่า ๆ

ยังงั้นฤ

เซ่ง

ยังงั้นชะ

บุญภา

อ้อ ก็นเซ่อไปหน่อย

เซ่ง

ไม่หน่อยดะมากที่เดี้ยว ยังไงดี๊ดี๊ ถูกใหม่

ดี๊ดี๊

ไม่รู้

เซ่ง

อะไรไม่รู้ แกคนเดี้ยวเป็นผู้ที่ควรจจะรู้
(นายเออวงเข้ามา ถัดจดหมายมาฉบับหนึ่ง)

เออ

(ชุหนังสื่อ) ดี๊ดี๊ แกจะให้อะไรเปนค่าจ้างกันใน

การที่ถ้อหนังสื่อหมา

สวัสดิ์

ไทม์มาที่ฤๅ (รับหนังสือมาดุหลังซอง แล้วทำหน้าที่

เรียเขาหนังสือได้กระเป่าทั้งซอง)

เซ่ง

เอะ ๆ นั้นหนังสืออะไรนะ ถึงต้องเก็บซ่อนนักหนา

ใครถือมาเออ

เอือ

ผู้หญิงอะไรคนหนึ่งถือมา

เซ่ง

แกฤๅสาว

เอือ

ทิ่มทัก

เซ่ง

สวยไหม

เอือ

...

กระหนนแหตะ

เซ่ง

แกบอกฎาเปต่าว่ามาจากไหน (นายเอ็ดเดตุนายส่วสดี

แต้วห้วเราะ) อ้อ ! มาจากเขาฎา ?

เอ็ด

ยายคนถื่อแกว่าแกมาจากบ้านคุณพระ

เซ่ง

พระอะไร

เอ็ด

พระพิพิธ

เซ่ง

ไอ้ โห !

(นักเรียนฮากัน นายส่วสดีตั้งท่าจะเดียงไป แต่นักเรียนพากันเข้ากตุ่มรมต้อมไว้)

เซ่ง

ในว่านะแกจะไม่อ่านหนังสือนี้เสียเลย เพื่อเขาจะ
ให้ตอบบ้างนะ พ่อไปรดน้ำนัยบุรุษเอ็งจะได้รับเอาจดหมาย
ตอบของแกไป อ่านเถอะน่า

(นายสวัสดิ์ดีทนความรำคาญไม่ได้ หยิบจดหมาย
ออกมาฉีกอ่าน แล้วทำหน้าออกจะเก้อ ๆ แกมยินดี)

เซ่ง

ซี ๆ ซี ๆ คำคัญจริงนะ ถ้าตากันแล้วยังอยู่ดำห้มี
หนังสือตามมาอีก (ร้อง) “หยิบกระดาษวาดอักษรอันลั่ง
น้ำตาหลังไหลหยดรดอักษร” พ่อคุณเถอะ บอกนิตได้ใหม่
ว่าเขามั้มาว่ากระไร

สวัสดิ์ดี

แกนี้ไม่มีสมบัติผู้ดีเลย หนังสือส่วนตัวเขาก็จะขอรู

เซ่ง

เอาเถอะกันไม่ปรีปากเลยเที่ยว ได้เจ้าพวกนั้นออก
ไปห่าง ๆ เสียก่อนนะ ไป! พวกแกนะ ลอยออกไป ไป!
เอาไหนกระซิบที่หูกันก็เอาเถอะ

สวัสดี

ไม่ต้องกระซิบก็ได้ ไม่ใช่ความลับอะไร เบนแต่เขา
บอกมาให้ทราบว่าเป็นเรื่อง ๆ นี้ คุณพระพิพิธจะออกไปเที่ยวเมือง
หัดดินบ้างเท่านั้น

เซ็ง

แล้วก็เขาล่ะ

สวัสดี

เขาก็เห็นจะไปกับพ่อเขา กระทบ

เซ็ง

ไอ้โฮ! ฮะ ๆ ฮะ ๆ (นักเรียนอื่น ๆ พากันหัวเราะ)

(พอพูดกันถึงเพียงนี้แล้ว หลวงกุดบุตร ขุนผดุง

กับนายจรรยาพากันเดินเข้ามา)

หลวงกุดบุตร

ยังงี้ นี่จิตของกันเสร็จแล้วหรือ

เซ็ง

ยังไม่แล้วหมดครับ

หลวงกุดบุตร

ทำไมไม่จัดเลี้ยงให้แล้ว คุณได้สั่งแล้วว่าต้องให้เสร็จ
ในเย็นวันนี้ จัดของให้แล้วเดี๋ยวก่อนถึงค่อยเดิน

แข่ง

ครับ

หลวงกุดบุตร

ขึ้นไปจัดเลี้ยงสิ

(นายแข่งกับนักเรียนต่างคนต่างวิ่งไป)

หลวงกุดบุตร

อ้อ! นายสัตว์ดีก็กลับมาคนเดียว

(นายสัตว์ดีก็กลับมาขึ้นตรงอยู่ตรงหน้าหลวงกุดบุตร)

หลวงกุดบุตร

นี่แกจะเอาแกต้องถ่ายรูปไปด้วยไหม

สัตว์ดี

ผม—ผม—เออ—

หลวงกุดบุตร

เอาไปๆ

สวัสดี

มีได้ขอรับ

หลวงกฤษบุตร

ทำไมล่ะ

สวัสดี

ผมให้คุณพระพิพิธยืมไปขอรับ

หลวงกฤษบุตร

อ้อ ! หมายถึงอยู่ที่ตัวแก   ฉะนั้นอยากจะขอยืมไป

สักหน่อย

สวัสดี

ถ้าคุณหลวงต้องการ ผมไปเรียกมาจากคุณพระพิพิธ
ก็ได้ครับ

หลวงกฤษบุตร

ไม่ต้อง   ถ้ามากเปล่า ๆ

สวัสดี

คุณจะได้คืนกันใช้คนตระวันกับคุณพระพิพิธก็ได้ขอรับ

หลวงกุลบุตร

อ้อ ! จะผิดกันไฉน
คนหนึ่งอยู่กรุงเทพฯ
คนหนึ่งอยู่ที่คีรี

สวัสดิ์

คุณพระพิพิธจะไปคีรีด้วยเหมือนกันขอรับ

หลวงกุลบุตร

อ้อ ! จะไปดูข้อมรดกด้วยฤ

สวัสดิ์

ผมได้ทราบว่ายังงั้น

หลวงกุลบุตร

ก็เป็นพดเรือ่น

สวัสดิ์

ผมทราบว่าเจ้าคุณกำแหงเชิญคุณพระพิพิธไป

หลวงกุลบุตร

อ้อยังงั้นฤ

สวัสดิ์

ขอรับ

หลวงกฤษบุตร

ถ้ายังงั้นก็ได้ เขาเถอะ ถ้าฉันจะต้องการกตัญญูฉันจะ
ขอยืมเกที่โน้นต่อไปนะ

สวัสดี

ขอรับ

หลวงกฤษบุตร

ไปเถอะ

(นายสวัสดิ์ก็ออกไป)

หลวงกฤษบุตร

ยังไรท่านขุน

ขุนผดุง

ขอบกต ! ขอบกต !

จรรยา

อ้อ ๆ !

ขุนผดุง

คุณตั้งเกตุฯ เปด้าเมื่อพูดถึงกตัญญูถ้ารูป ~ ~ ดูทำท่า
ทางไม่สบายขอบกตนะครับ

หลวงกุณฑกร

บางที่เราจะส่งได้ยมนั้นมากเกินไปนะ คุณระบาปนะครับ

ขุนผดุง

เป็นได้ครับ เป็นได้ แต่ว่า ยังไง คุณจรรยา

จรรยา

ฮือ ๆ !

(ทั้งสามก็พากันเดินออกไป ต่างคนต่างไม่พูดกัน

แต่ดูท่าทางตรงมาก)

บิตม่าน

ชุดที่ ๓

ฉาก: ภูเขาตะเมาะ ริมค่ายประดองยุทธ ในเขตรเมือง

หัดดินบุรุษี่ทางเข้ ออกท้งซ้ายขวา ซ้างซ้าย ส้มมุคิว่าไปค้าย

ขวาออกไปบ้อมค้าย ด้าน หลัง คววจจะมี คนไม่ ชน รกเปนตบแด

แต่มีทางบุกเข้ ออกได้

(เมื่อเปิดม่านแดเห็นนกเรียนเด้อปากองหนึ่ง แดง

เครื่องส่นามส้มมุคิว่าเป็นกองระวง์หลัง ก่าตั้งเดินผ่านจากขวา

ข้ามโรงไปเข้ทางซ้ายพอกองนี้ไปพันด้กหน้อยแด้ว ชุนผคุง

กับนายหมวดตรีตรุดเดินเข้มา ต้องคนนมผ้าขาวพันแขน

หมายความว่าเปนเวรรับใช้ของกรรมกรใหญ่ ทงต้องคนนั้น

เดินมาพตางพตกันพตาง)

ตรุด

ยังงักรับ

อ้ายเรื่งที่คูนว่านะตุคี่ยังเง็บบอยนี้

ขุนผดุง

ผมไม่ได้นึกเชื่อเลยว่าจะจับมันได้ พทโธ่ขอให้คุณ
 คิดดูเถอะ คนที่มันนัดตาดพอที่จะทำการเช่นนั้นได้ เรื่องอะไร
 มันจะโง่พอที่จะมานั่งให้เราจับได้ง่าย ๆ ไม่มีเสียดะ

ตรูต

ขอที่คุณพูดว่าตาพระพิพิธ

ขุนผดุง

(มองไปทางขวา) ลึ ๆ ลึ ๆ อย่างอื่นไปมานั้นแล้ว
 (ทั้งสองหยุดยืนแอบเข้าข้างทาง ทำท่าตรงอยู่

นายกองเอก พระยากำแหงรณรงค์ เดินเข้ามากับพระพิพิธ

พัฒน์นกร นายเดื่อบาทงสองค้ำันบ พระยากำแหงรับค้ำันบ

ตามธรรมเนียม แล้วพูดกับพระพิพิธต่อไป)

กำแหง

อรูปหมุ่รปนนนะ เห็นจะดำเรื่งนะควบ ถ้าดีดะกั
 ผมจะขอด้กแผ่นได้ใหม่

พิพิธ

ถ้าได้ดีผมจะให้เจ้าคุณ อย่าวิตกเดยขอรับ

กำแหง

นี่คุณพระ แอม ถ่ายอะไรที่ผมไม่ได้อนุญาตมั่งฤาเปล่า
ก็ไม่รู้ (หัวเราะ)

พิพิธิ

เปล่าเลยที่เดียว เจ้าของกตังเขาได้กำชับผมมา
แข็งแรงว่าไม่ให้ ถ่ายรูปอะไร นอกจากที่เจ้าคุณอนุญาตให้ ถ่าย
เขาว่าถ้าไม่ยั้งจะถูกลงโทษดกตบตอตนมฤาอะไรอันหนึ่ง

กำแหง

ออยั้งนฤาครับ

พิพิธิ

ครับ แล้วยังได้อธิบายด้วย ว่าโทษดกตบตอตนม
เป็นโทษหนักถึงประหารชีวิตได้ จริงฤาครับ

กำแหง

ถ้าในเวดาสงครามจับคนดกตบตอตนมได้ ก็ดงโทษ
ได้ ถึงประหารชีวิต

พิพิธิ

ก็นับหยอก ๆ กันเท่านั้น ก็เห็นจะดงโทษหยอก ๆ
กันมั่งกระมัง

กำแหง

ฮื่อ ! ไม่หยอก ๆ ละ ถ้าจับได้ตะก็เอาจริงแท้ยว

ตามประมวลกฎหมายอาญามีอยู่ชัดเจนว่า..... (ในตอน

หลัง ๆ นี้พูดพาดงเดินพาดงจนเดินดับไปทางขวา)

ขุนผดุง

ฮื่อ ! พระพิพิชกับเจ้าคุณนะชอบกันมากเทียวฤาครับ

ตรูต

ผมได้ทราบที่ท่านชอบกันมานานแล้ว ดูเหมือนเป็น

ญาติเกี่ยวดองอะไรกันอยู่ด้วย ก็ที่พระพิพิชมาอยู่นี้ก็เจ้าคุณ

เชิญมา

ขุนผดุง

ผมทราบแล้ว

ตรูต

กั้นซี เพราะยังงั้นดูไม่น่าจะส่งไต่ยอะไรในส่วนตัว

พระพิพิชเดย

ขุนผดุง

ผมไม่ได้ตั้งใจเลย คุณจรรยาเป็นผู้แนะนำซึ่งก็เคยพากัน
ตั้งได้ยั้งไปยั้งเอง

ตรวต

คุณจรรยาแถมเป็นคนยั้งเอง อยู่ข้างจะเป็นเจ้าบุญญา
จิตอยู่สักหน่อย ส่วนผมน่าจะออกจะไม่ได้เชื่อนักว่าจะจับ
จะกุมอายคนล่อตแถมได้ ผมไม่เชื่อว่าเป็นคนในหมู่พวกเลื้อบ่า
ดูไม่น่าจะเป็นไปได้เลย

ขุนผดุง

แต่ถึงกระนั้นก็เถอะ นายท่านตั้งให้คอยด คอยมอง
อยุ่ก็จำเป็นที่จะคอยคอยบ้าง เมื่อเวรผม ๆ นี้กว่าจับได้
ที่หนึ่งแล้ว พอผมเดินมาถึงนี้แหละ เห็นใครเดินตะคุ่มอยู่ทาง
ริมค้ายับ ๒๐ นั้น ผมตั้งของกริบ ๆ เข้าไป พุทโธ่กตายเป็น
คนไม่ไปได้ ใจผมเต้นพึดัก คึ้นคุณเป็นเวรตรวจไม่ใช่ฤ

ตรวต

ครับ เวรผม

ขุนผดุง

คุณเคราะห์ดี ได้เวรดาเดือนหงาย เดือนมืดมึนไม่เห็น
อะไร เต็มที่นัก

(นายเดื่อบาทงสองพวกนั้นเดินออกไปทางซ้าย)

(แม่ถ่ายหยุดกับนางเอมเข้ามาจากทางขวา)

ถ่ายหยุดนั้นมายืนแอบ ๆ แฝง ๆ อยู่ แต่นางเอมเดินออกมา

กตางโรง แล้วยืนเห็ดยวไปเดมาอยู่)

ถ่ายหยุด

ไหนล่ะ

เอม

ยังไม่เห็นมาเจ้าค่ะ

ถ่ายหยุด

เห็ดยวอีกเท่านั้นเอง

เอม

ก็เอาyingงี่ง่ะเจ้าค่ะ เบนแต่เพียงคนมณฑลเท่านั้น

ถ่ายหยุด

ขานักแด้เที่ยวว่าจะไม่เป็นการ ชื่อเลี้ยงก็ออกคู่ย

yingงี่ง่ะ ชื่ออะไรไม่ชื่อชื่อโพชื่อไทรอะไรไม่รู้ ฟังดูแต่ชื่อกับออก

งุ่มง่ามเสียแด้ว

เอม

ใช้คุณนายไม่รู้จักเอง เขาคต้องพอดัวเที่ยวเจ้าคะ

ส่ายหยุด

ถ้าหรับคนเช่นเองนะเห็นจะพอดะชิ แดวกก็มีแก่กว่า

เคอะฤ

เอม

พุทโธ ! อายูพั้งยี่ตีบเท่านั้นแหดะเจ้าคะ

ส่ายหยุด

ก็อะไรชื่อเดี้ยงออกแกยั้งน

เอม

แก่แต่ชื่อหรือกเจ้าคะ

ส่ายหยุด

อ่านหนังสือเปนฤ

เอม

เขาบอกว่าเป็นเจ้าคะ

ส่ายหยุด

ข้าออกจะสงได้ย ๆ อยู่หะ คุไปช้านักนี้

เอม

อยู่มานันต์แล้วจะเจ้าคะ คุณนายหตมเข้าไปเดี๋ยวหน่อย

ก่อนเห็นจะดี

(ต่ายหยุดหตมเข้าไป นายโพเดินออกมาจากทางซ้าย

ถือหนังสือมาด้วยฉบับหนึ่ง)

เอม

ยังงี้ล่ะ

โพ

ไม่พบ

เอม

อะไรไม่พบ ทำไม

โพ

ไม่มีค้ว

เอม

ทำไมจะไม่มี เหตุจริง ๆ เทียบหาทั่วแล้วฤ

โพ

หาทั่วแล้ว เดินเทียบหาเสียจนรอบค้ำย จนขาด้า

ไม่พบใครที่ชื่ออย่างในหนังสือนี้เลย

๕๖

เอม

เอ๊ะ ! ดูนังไง ๗ อยู่ แยกไปเหตวเดี่ยที่ไหนกรรมัง

โพ

ไรไม่ได้เหตวนะแม่คุณ

เอม

จะหาใครยไว้วานอะไรนิตก็ไม่ได้ คัดะไม่ต้องของอ
เดย ไปวานคนอื่นเขาก็ได้ เขาหนั่งคือคั้นมาชิ

โพ

พุทไร ๗ หด่อน บอกให้ฉันรู้หน้อยเถอะว่าจะให้ทำ
อะไร ถึงจะชอบ

เอม

ค่อนทำอะไร ๗ ก็ไม่ชอบทงนั้นแหละ ไม่อยากคบ
อยากค้าเดี่ยวแล้ว

โพ

ก็ยงฉันจะไปหาหมากที่ไหนกินตะแม่ช่อเตงรังของพี่

๔๗

เอม

เขี่ยอย่ามาเดินดินหน่อยเลย หนวกหนึ้ก เอาหนังสือ

คินมาเถอะ

โพ

เอาเถอะ ฉันจะลงไปค้นอีกที บางทีเขาจะพั่ง

กตบเข้ามาถึงค่ายก็ไม่ได้ แต่ฉันก็ถามดูทั่วแล้ว ไม่มีใคร
รู้จักนกเวียนเดื่อป่าชื่อคุณไวด์เลย

เอม

คุณอะไรนี่

โพ

คุณไวด์ (นางเอมหัวเราะ) ทำไม ไม่ใช่ไวด์หรือ

ฤ (ชี้ที่ซอง) นี่ไงละ ไวด์

เอม

อนิจจังอนิจจา หมายถึงว่าอ่านหนังสือดีปานใด

โพ

อ้าวไม่ถูกหรือฤ

๕๘

เอม

คนชื่อไวต์มีญา

โพ

ก็น่ะไรล่ะ

เอม

ตัวดีนี่นะซี

โพ

หา อะไรนะ

เอม

ตัวดีดี ตัวดีดี

โพ

อ้อ—อ—อ ! (พิศดูหลังซอง) เออจริง ! ตัวดีดีถูก
ของหัดอันแล้ว

เอม

พุทโธฟังอ่านออกแหะตะญา
ไฉนได้ยที่บานกระมัง

ดืมแว่นตาอ่านหนังสือ

โพ

ก็เขียนตัวออกยุ่งยุ่ง

เอม

ยุ่งเหยิงอะไรที่ไหน แกมันอ่านยุ่งเองเดก็มาชดผู้เขียน
เขาละ รำไม่ดีโทษบพาทย์

โพ

คุณด๋วดีดัดระกัไดชิ ฉนรุจกตวด้วยด่ง เมอวานชั้น
นเองให้ไปนำทางให้กงนักเรียน ไตชิหัดอน ฉนจะไปหา
ตัวคุณด๋วดีให้พบเดียนเทียว (ออกไปทางซ้าย)

สายหยุด

(ออกมาจากที่แฝง) ข้าว่าแล้วใหม่ละ

เอม

เจ้าคะ มันเหตวไหลไปได้ ไม่พอที่เดย

สายหยุด

นี่เพราะความเหตวไหลของอ้ายโพของเอง เดยเดี่ย
เวลาเซไม่เยะประเดี่ยวก็จะคำเดี่ยแล้ว

๕๐

เอม

ยังมีเวลาอีกนานหรือเจ้าคะ ก็เรือจอดอยู่กับแค่น
ยังมีเวลาไปพายเที่ยวเดินได้อีกนาน

สายหยุด

นี่คุณแม่ไม่รู้อะไร

เอม

ไม่รู้แน่เจ้าคะ นอกจากที่ฉันจะไปปากบอนขึ้นเท่านั้น

สายหยุด

ถ้าท่านรู้จะได้ชี้ให้เห็นจะขบเขินแน่ทีเดียว

เอม

ไม่จำเป็นจะต้องรู้เลย ท่านไว้ใจฉันนี่เจ้าคะ

สายหยุด

แต่ฉันเองจะมาลงเรือด้วย เรือยังเด็กอยู่แล้วด้วย
ก็จะเบียดกันตายเท่านั้นเอง

เอม

ฉันไม่ลงหรือเจ้าคะ (ยิ้ม) ฉันไม่ซิงกไปก็คิด
ขวางอะไร

๕๓

สายหยุด

ก็ยงนเองจะไปอยู่ไหนเสียละ   ถ้าเอ็งกลับไปคน
เดียวก็เกิดความเท่านั้นเอง

เอม

อึ้งนไม่กลับไปหอรอกเจ้าคะ   อึ้งนจะคอยคุณนายอยู่
ที่ข้างที่จอดเรือนั้นแหละ

สายหยุด

มีคอยเงกฤ

เอม

จะเงกทำไมเจ้าคะ   อึ้งนคุยกะเจ้าโไปพตางก็ได้

สายหยุด

(ดูไปทางซ้าย) อึ้งนมาแล้ว (ถอยเข้าไปแฝงคันไม้)

(นายส่วดีรีบเดินเข้ามาจากทางซ้าย)

ส่วดี

อ้อเอม   นายแกอยู่ไหนละ   ไปคอยอยู่ที่ทำน้ำฤาเง

เอม

อยู่นั้นแหละเจ้าคะ

สวีตี

(เห็นแม่ถ่ายหยุดตรงเข้าไปหา) อ้อ ห่อขนมมากอย

อยู่นานแล้วฤฯ

ถ่ายหยุด

นานแล้ว คุณพี่ช่างหาควายากจริง ๆ

สวีตี

ก็คนถือหนังสือของห่อขนมมันเขื่อนักนี่นะ

ถ่ายหยุด

ไม่ใช่ของดิฉัน ของนางเฮม เออนี่แล้วยังไง

เคยไม่มากับคุณ

สวีตี

ถูกเขาเรียกไว้ ให้จุดตะเกียงฤฯอะไรอันหนึ่งไม่ทราบ ตั้ง
ฉันมาให้บอกแม่เฮมว่าเขามาไม่ได้

ถ่ายหยุด

(หัวเราะ) นางเฮม เอ็งเคยไม่ได้คุยกะใครละซี

เฮม

ไม่เป็นไรเจ้าคะ

สายหยุด

ลงไปดูเร็วไวก่อนซิ แล้วข้าจะตามลงไปกับคุณสัตว์ดี

เอม

เจ้าคะ (ออกไปทางขวา)

สัตว์ดี

อ้ายเจ้าคนถือหนังสือของหัดอ่อนคนนั้นวุ่นจริง ๆ ทำเอา
ฉันถูกเขาตอกน้เตี้ยแทบตาย มันไปเที่ยวตะโกนถามหาฉันออก
ก้อง เจ้าพวกเพื่อนเขาก็เคยรู้จักฉัน ฉันเคยพากันร้องเพลง
แขกสำหรับกันเองนี่แหละ “โอ้แม่พวงสายหยุดเมื่อยามสาย
หอมไม่วายหอมบ่คตตายเคตอ่อนคต” แล้วอะไรต่อะไรอีกไม่รู้

สายหยุด

คุณก่น่าเคตครอนอยู่

สัตว์ดี

ก็เพนอยู่บ้าง

สายหยุด

ฉันเสียใจที่เป็นสาเหตุให้คุณได้รับความสะดวกเคตครอน

สวัสดี

แต่ที่จริงก็มีเครื่องที่ขงนำหนักถ่วงอีกส่วนหนึ่งอยู่มาก

ส่ายหยุด

มีอะไร

สวัสดี

ถึงหัดอนจะเป็นสาเหตุให้คุณต้องเดือดร้อนทางหนึ่งก็ดี
แต่อีกส่วนหนึ่งหัดอนทำให้คุณได้รับความชื่นใจอยู่เสมอ ขอน
ตบแต่งความเดือดร้อนให้หายหมด

ส่ายหยุด

ช่างพูดจริงนะ มัวแต่ว่าไรเดี๋ยวก็จะเคยไม่ได้พ่ายเรือ
เดินเท่านั้นเอง

สวัสดี

ไปก็ไปซิ

ส่ายหยุด

ที่เธอมานี้ไม่เกิดความฤา

สวัสดิ์

ไม่เกิดหรือก ฉันทาแล้ว ฉันทว่าจะไปหาคุณพระพิพิช

สายหยุด

ก็ยงน์ทำไมไม่ไปล่ะ

สวัสดิ์

ก็มาหาตูกสาวท่านมีดีกว่าฤ (หัวเราะ) ไปก็ไป

เถอะหล่อน จะได้คุยกันเด่นได้นาน

(นายสวัสดิ์กับแม่สายหยุดพากันไปทางขวา)

ถึงตอนนั้นควรบีตมานี่เดี่ยวครู่หนึ่ง เพื่อเป็นเครื่องหมาย

ชนเขตเวลาที่ส่มมุคว่าได้ดวงไป พอเบ็ดมานั้นใหม่ควร

หรีไฟในโรงให้มืด ฤใช้ไฟสน่าเงิน เพื่อให้ปรากฏชัดว่า

เป็นเวตาดางคืน ผิดกับตอนต้นแห่งชุดนี้ซึ่งเป็นเวตาดางวัน)

(พอเบ็ดมานั้นใหม่ นายจอนแพรงก็แต่งเครื่องอย่าง

นักเรียนเลื้อบ่า มือถือสมุดย่อม ๆ กับดินสอ ค่อยย่อ

เข้ามา คุโนัดมุคบ้าง จดอะไร ๆ ไปบ้าง เข้ามาเชิงอ

โธงกตุอะไร ๆ ต่าง ๆ ทำทางเห็นได้ว่าด้อมมอง พอ

นี้กว่าได้ ยืนเฝ้าท่าคนมาก็หลบเข้าไปในรถ ดีก็ครู่หนึ่งก็กลับ
ออกมา แล้วควักกระดาษออกมาจากกระเป๋า คดีออกดู
 แล้วไปยื่นหันดูไปทางข้างหลัง ก่อนไปทางขวา ใจ
 แล้ว เงยหน้าขึ้นดูพื้นที่ แล้วจกระไรตรงในลมมุกบ้าง เขียน
ลงในกระดาษแผ่นใหญ่บ้าง ดูทางทางดูเหมือนจะเขียนแผนที่
รูปแบบบ่ออะไรดีก็อย่างหนึ่ง เขียนในกระดาษนั้นเรื่อยไป
จนหมด ดีก็ครู่หนึ่งนายหมวดตรีตรุดเดินเข้ามาจากทางซ้าย
มีนายหมู่ตรีไปดื่ กับพลเดือบ่าอีกสองคนตามเข้ามา นายตรุด
แต่เห็นนายจอห์นแฟรงก์ ก็ยกมือให้พวกเดือบ่าหยุด ตัว
นายตรุดเองก็ค่อยย่อเข้าไป แต่พอใกล้ตัวนายจอห์น ๆ ก็เห็ดยวมา
เห็นนายตรุดกับเดือบ่ามากก็หันหน้ากลับคงท่าจะหนี

ตรุด

หยุดก่อน จะไปไหน (นายจอห์นหยุด แต่คง
หันหลังให้นายตรุด) นี่แกมาทำอะไรอยู่ที่นี้ (นายจอห์น
ไม่ตอบ) ยังงัไม่พูดล่ะ (นายจอห์นไม่ตอบ เขามือได้
กระเบาเดือ) เข้าไม่พูดแล้วไป มาไปด้วยกัน ไปดื่ !
(พยักหน้าให้นายสิบตรีไปดื่ไปจับนายจอห์น)

ไปต์

ครับ! (เดินเข้าไปที่นายจอน)

(นายหมู่ตรีไปต์เข้าไปยังมีทันถึงตัว นายจอนก็หัน

มาโดยทันทีวัน ๕ ควกับนพจากกระเบ้ายังนายหมวดตรีตรุด

ตมตง แด้วนายจอนก็โดดเข้ารกไป แต่กระตาศแผ่นใหญ่

นนตกอยู่ นายหมู่ตรีไปต์กับพตเลื้อบ่าขึ้นตตั้งอยู่ครู่หนึ่ง

แต้วนายไปต์จึงเข้าไปคุกเข่าตงคูนายตรุด เขามือคดำแต้ว

ยกขนมมาดู ตมมูตว่าแดเห็นเบเนเดื่อตตใจ)

ไปต์

(ได้ตติทตั้งขณขึ้น) มาก! เร็ว ตามไป ไว ๆ เข้า

(พตเลื้อบ่าผู้หนึ่งโดดเข้ารกตามไปทางที่นายจอนไป) อึง!

กตบไปที่ค้าย บอภหมวดตรีรักษการ แด้วบอภหมอ

มาต้วยนะ ไว ๆ (พตเลื้อบ่าอีกคนหนึ่งอึงออกไปทางซ้าย

ต้วนค้วนายหมู่ตรีไปต์เองตงนังตบคดำนายตรุดอยู่ เพราะมี

รู้ที่จะทำอ่มงไรต่อไป)

(ตั้งครุหนึ่งได้ ยืนเคียงแตรเคียวเบาเพลงฉัณฐา "เหตุ
สำคัญ" อยู่ไกล ๆ แล้วชนผดุงวิ่งเข้ามาจากทางซ้าย มี
 พตเดือป่าตามมาสองสามคน มีผู้ถือตะเกียงมาด้วยดวงหนึ่ง)

ชนผดุง

ไหนดะ (เห็นนายตรุด) อ้อ! (วิ่งเข้าไปคุกเข่าตม
 มองอยู่ครุหนึ่งแล้วจึงเงยหน้าชนพุด) ไม่เป็นไรเห็นจะสดไป
 เท่านั้น (เหตียวไปข้างหลัง) เฮ้! ไปเร่งหมอให้มาเร็ว ๆ
 เข้า เปิดหามมาด้วยนะ (พตเดือป่าคนหนึ่งวิ่งออกไปทางซ้าย)
 แหม! เดือดออกมากจริง ถูกที่ตรงไหน

ไปได้

ไม่—ไม่ทราบขอรับ

ชนผดุง

อู่วะ นังคตำอยู่เป็นนานไม่รู้ หัวเดี้ยเดี้ยแล้วฤ
 ใ เอาตะเกียงมานี้ (พตเดือป่าถือตะเกียงเข้ามาสองไกล ๆ
 ตัวนายตรุด) พุทโธจะเปิดองเคว็องเดี้ยตั้งหน้อยอ้อไม่ได้ มา
 ช่วยกันซิ

(ขุนผดุงกับนายหมื่นศรีไปช่วยกันเปิดองเครื่องแต่งกาย

นายตรุด พอเปิดองเข็มขัดและสายสพายและแหวกเสื้อออก

แล้ว ขุนผดุง กวักให้มู ถอตะเกียงส่องเข้ามาใกล้ ๆ แหวก

เสื้อชั้นในออกตรวจหาแผลต่อไป ขณะนั้นพระยากำแหง

รณรงค์ พระบริรักษ์เทวฤทธิ กับนายแพทย์และพดพยาบาล

มเปิดหาม พวกนี้เข้ามาทางซ้ายนายเดื่อบาทเข้ามาในชั้นหลัง

เห็นได้ว่าแต่งกายโดยรีบร้อน ไม่ได้จะเรียบร้อยนัก และ

ออกจะกระหืดกระหอบด้วยกันทุกคน)

กำแหง

ขุนผดุงหรือนน

ขุนผดุง

(ตกชั้นตรง) ขอรับผม

กำแหง

เป็นยังไง (เดินเข้าไปมองนายตรุด)

ขุนผดุง

าเห็นจะไม่เป็นอะไรมากขอรับผม เป็นแต่เดือดออก

มากอยู่หน้อยก็สดบไปเท่านั้น

กำแหง

(กัมดงไปมอง) แผลอยู่ที่ไหน

ขุนผดุง

(คุกเข่าลงซี) ใหญ่ซ้าย นี่ขอรับผม

กำแหง

อ้อ ไม่สู้กระไร หมอยังไงล่ะ อย่างไร เอาไปที่
 พยาบาลที่เคี้ยวดีกว่า (นายแพทย์สั่งการให้พดพยาบาลหาม
นายตรุดวางในเปล แล้วหามออกไป) นี่เกิดเหตุยังไงกัน
 ทราบไหมท่านขุน

ขุนผดุง

ผมพึ่งมาเดี๋ยวนี้

กำแหง

ท่านขุนไม่ใช่ฤาเป็นผู้นั่งคัมภีร์หมอดูรักษากรที่ค่าย ฤา
 คุณประจำที่กองระเว้งด้าน

ขุนผดุง

ผมเป็นเวรรักษากรขอรับผม

กำแหง

ทำไมถึงได้ทราบว่าเกิดเหตุนี้ขึ้น

ขุนผดุง

พดเลื้อยมาวิ่งไปบอก

กำแหง

ก็ใครมากับนายครุฑมั่งล่ะ

ไปล์

สมมาขอรับผม

กำแหง

เฮอ ก็แกเห็นมันเกิดความขึ้นยังงี้ล่ะ

ไปล์

ที่แรกพอมาถึงตรงนี้เห็นคนยืนอยู่ที่ตรงโน้น

กำแหง

ทำอะไรอยู่

ไปล์

เห็นถือกระดาษอะไรอยู่แผ่นหนึ่ง

บริวิทักษ์

ดูเหมือนกระต่ายอะไรตกอยู่นั้น (เดินไปหยิบกระต่าย
ขึ้นดูแล้ววิ่งไปมองดูใกล้ ๆ ตะเกียง แล้วขึ้นตั่ง)

กำแหง

อะไรคุณหลวง

บริวิทักษ์

รูปด้นามด้นามนี้ขอรับ (เอากระต่ายไปให้พระยา

กำแหงดู)

กำแหง

อ้อ ! ขอบกต นายไปด้
 ไปด้

ขอรับผม

กำแหง

นี่ใช่ไหมที่แกเห็นเขาเขียนอยู่
 ไปด้

ขอรับผม

กำแหง

แล้วคุณตรุดทำยังไงบ้าง

ไปได้

ถามว่าใครขอรับผม แล้วเขาไม่ตอบ คุณตรุด

ก็สั่งให้ผมจับ

กำแหง

แล้วยังไงล่ะ

ไปได้

แล้วมันก็หันมายังเอาจุณตรุดตั้งตรงขอรับผม

กำแหง

แล้วมันหันไปทางไหน

ไปได้

(ชี้) ไปทางโน้นขอรับผม

กำแหง

• ให้ใครตามไปฤาเปล่า ฤาผมัวพากันตกคตตั้งยืนเปน

งั่งกันเดี่ยวหมดตะกระมัง

๖๔

ไปได้

เกล้าฯ ฝ่าฝืนให้ผิดเดื่อมาตามไปแต่ด้วยรับผม

กำแหง

ได้ตั้งเกิดไว้ฤาเปล่าว่าอ้ายคนร้ายเป็นคนยังไฉ

ไปได้

เป็นนักเรียนเดื่อมาขอรับผม

บริรักษ์

ชะอะไรนะ

ไปได้

เป็นนักเรียนเดื่อมาขอรับ

บริรักษ์

แน่ฤา

ไปได้

ขอรับ

บริรักษ์

อ๊ะ ! แกจะแต่เห็นผิดไปกรรมัง

ไปได้

ไม่ผิดขอรับ

กำแหง

ผมก็ไม่ได้เชื่อเป็นแน่นอนนักหรอก แต่ผมเห็นว่าถ้าจะให้ดีคุณพระควรจะไปตรวจดูสักทีว่านักเรียนอยู่พร้อมกัน
 ฤาไม่อยู่

บวรวิเศษ

ได้ขอรับ นี่เขาก็คงจะได้เรียกแถวไว้เสร็จแล้ว (ออกไปทางซ้าย)

กำแหง

แกไม่ผิดตะนะไปได้

ไปได้

ไม่ผิดมิได้ขอรับผม เกด้าผมได้สังเกตเห็นถนัดทีเดียว

กำแหง

จำหน้าได้ไหมตะ

ไปได้

เขายืนหันหลังขอรับผม พอเขาหันหน้ามาเขาก็ยัง

กำแหง

ถ้ายงนก็เปนนจําหน้ไม่ได้
ไปได้

ไม่ได้ขอรับม

กำแหง

แต่รูปเห็นจะจําได้กระมัง
ไปได้

เห็นจะได้ขอรับม

(พระบริรักษ์กดับเข้ามาจากทางซ้าย)

กำแหง

ยังไ้คุณหดวง

บริรักษ์

ยังขาดไปคนหนึ่งขอรับ

กำแหง

ใคร

บริรักษ์

นายด้วดี นักรเรียนราชเสวก ขอรับ

กำแหง

ได้ตาใครไปฤาเปล่า

บริรักษ์

ตามผู้บังคับกอง

กำแหง

ไปตั้งแต่เมื่อไร

บริรักษ์

ตั้งแต่บ่าย ๔ โมงเศษ ๆ

กำแหง

อ้อ !

(พอพูดกันถึงเพียงนี้ นายส่วดีก็เดินเข้ามาจากทาง

ขวาเครื่องแต่งกายเบียดเบอน พอเห็นพระยากำแหงแดง

กิริยาตกใจ)

กำแหง

นั่นใคร

บริรักษ์

(เข้าไปมองแล้วตอบ) นายส่วดีศรีขรวัณ

กำแหง

อ้อ (พูดกับนายด้วงด้) แกไปไหนมา

ด้วงด้

ผม—ผม (อึกอ๊กอ้อมอ้อม)

(พระยากำแหงกับพระบริรักษ์แค้นตากัน)

กำแหง

ยังไปไหนมา

ด้วงด้

ไปหาคุณพระพิพิธ

กำแหง

ก็ทำไมถึงเบียดเบียนอะไรมายังงั้น

ด้วงด้

ผมชนจากเรือพาดพัดตกหน้าตงไปขอรับ

กำแหง

อ้อ ! นี่แหละ แกจะพูดกับฉันเป็นความจริงไม่ได้

เที่ยวๆ ยังไป

สวัสดี

ผม—ผม—ไม่ได้— (คิดอยู่เพียงนี้ แต่คงอาการกิริยา

ประหม่าตกใจต่าง ๆ ให้เห็นเป็นพิรุช)

กำแหง

คนพูดปดนั้นไม่มีใครจะสำเร็จตามประสงค์ได้หรอกนะ เชื่อกันเถอะคนที่พูดปดให้เป็นผลตามความประสงค์ต้องเป็นคนที่ไม่หวงพิรุชยิ่งกว่าแถมมาก ฉันจะบอกให้รู้ว่าฉันรู้ได้อย่างไรว่าแกพูดปด แกว่าแกไปหาพระพิรุช แต่ตามความจริงไม่อาจจะเป็นไปได้เช่นนั้น เพราะคุณพระพิรุชไปนั่งคุยอยู่กับฉัน ฟังกลับไปเมื่อสักครู่เอง (นายสวัสดีทำท่าหันหลังทำนกด้มมาก)

บริวิกษ์

ก็จะเรียนเจ้าคุณท่านเดี่ยตามตรงไม่ได้ๆ พิดักจริงๆ นะพูดไปซี

สวัสดี

ผม—ผมตั้งใจจะไปหาคุณพระพิรุชจริงๆ ขอรับ แต่ครั้นไปทราบว่าคุณพระพิรุชไม่อยู่ผมก็เลย—เลย—

บริวิกษ์

เลยไปไหน

สวัสดิ์

เคยไปเที่ยวเล่นชอบ

บริรักษ์

ที่ไหน (สวัสดิ์ไม่ตอบ) ไปกับใคร (สวัสดิ์หนึ่งอีก)

ยังงไม่ตอบละ ไปไหน ไปกับใคร

กำแหง

คุณพระ ถ้าจะมายืนพูดกันอยู่ที่นี้ก็เห็นจะเสียเวลา
เปล่า ๆ ไปพูดกันที่โน่นดีกว่า นายคำ คุณต๋วนายสวัสดิ์
ไปที่ค่าย

(นายหมื่น คนหนึ่ง เรียกให้พ่อเดื่อมาต้องคนเข้าคุมต้อง
ข้างต๋วนายสวัสดิ์ นายสวัสดิ์ต๋นตกตั่งท่าทางไม่รั้ทางเหนือ
ทางใต้อะไร พระยากำแหงกับพระบริรักษ์เดินนำออกไปทางซ้าย
นายสวัสดิ์กับเดื่อมาผู้คุมตามออกไปทางเดียวกัน)

บิตมาน

ชุดที่ ๓

ฉากในค่ายซ้อมรบ แขวงหัตถ์ดินบุรี ที่ฉากหลัง
เห็นต้นไม้บาง ๆ และมีทุ่งอยู่ใกล้ ๆ ข้างขวาโรงมัตน์ไม้ใหญ่
มีโต๊ะเก้าอี้สำหรับใช้ ในสนามต่งใต้ต้นไม้ ข้างซ้ายโรงมัตน์
กองรักษาการมีประตูเข้าออกได้ นอกจากทางเข้าออกทาง
เตนต์ มีทางเดินเข้าออกใต้หลังคา ค่อนข้างกว้าง
หลังโรง

(เมื่อเปิดม่าน มีพระยากำแหง กับพระพิพิธ นั่งอยู่
ใต้ต้นไม้ หอดวงกำลังจัดทูลชน ปลดกรมกองตระเวร ยืนอยู่ข้าง
ม่านทั้งสอง กับมหาดหารยามคนหนึ่งยืนอยู่ที่หน้าเตนต์กอง
รักษาการ

ก่าจัต

เรื่องนชอบกตนักขอรบ กระผมเชื่อแน่ว่าเรื่องราว
มันติดต่อกันกับเรื่องที่จะบอกกันที่กรุงเทพฯ เมื่อเร็ว ๆ นี้ ใต้เท้า
คงจะทราบแล้ว

กำแหง

ทราบแล้ว

กำจัต

การที่ผมนำออกมาให้คิดอีกครั้งนี้ก็เกี่ยวกับเรื่องนั่นเอง
 เพราะฉัน พอลูกคุณพระพิพิธได้ให้ฉันฟังเรื่องที่เกิดขึ้นเมื่อฉัน
 ฉันจึงนึกขึ้นว่าน่าจะเป็นเรื่องติดต่อกันมาแต่เรื่องโน้น

กำแหง

ฉันเสียใจที่มันนักเรียนเด็บบ้า ไปเกี่ยวข้องกับอยู่ในเรื่อง
 ชาติฉัน ดูเป็นการเด๋มเด๋มเสียเกี่ยวกับคดีเด็บบ้ามาก

กำจัต

ผมนึกไม่เห็นว่าจะเป็นการแน่นอนอะไรว่า เป็นนักเรียน
 เด็บบ้า

กำแหง

ผมก็ไม่ยอมให้เป็นไปเช่นนั้น แต่นักเรียนที่ผมให้คุณ
 ใจแล้วนั้นก็มีภรรยาพิรุณอยู่มาก

พิพิธ

ผมไม่เชื่อเลยว่า นายสัตว์ดี จะประพฤติชั่วไปเช่นนั้น
 ผมได้รู้จักมาแต่เด็กทีเดียว

กำแหง

แต่ผมเห็นค้อยู่ข้างจะพิรุณอยู่บ้าง ผมก็ไม่มีใจอาฆาต
จงแหวะไรในสวนนายสัตว์ดี พ่อนายสัตว์ดีกับผมก็เป็นคน
ชอบพอกันมากแต่พยานอยู่ข้างจะแน่นแผ่นัก

กำจัต

พยานที่ดำคัญที่สุดในเรื่องนี้ ก็คือนายหมวดตรีตรุด
ไม่ใช่ฤาษอรบ

กำแหง

ยั้งน

กำจัต

ได้เท่าได้ถามปากคำแล้วฤายัง

กำแหง

พนักงานพระธรรมนุญเขาถามแล้ว

กำจัต

จำตัวคนร้ายได้ฤาษอรบ

กำแหง

จำหน้าไม่ได้เพราะมีคียนหันหลังอยู่ด้วย แต่จำรูปได้
แต่เห็นเครื่องแต่งตัวถนัดว่าเป็นนักเขียนเดื่อมา

กำจัต

ดูจำได้น้อยนักขอรับ รูปคนอาจจะคล้าย ๆ กันได้มาก
 ส่วนเครื่องแต่งกายนั้นก็ไม่สำคัญ อ้ายคนร้ายอาจจะแต่งปลอม
 มากได้

พิพิธิ

ขอความจริงทีเดียว

กำจัต

คำให้การนายหมู่ตรีไปด้ ก็ดูเหมือนจะเป็นทำนอง
 เดียวกันอีก

กำแหง

ก็เช่นนั้น ตามที่ผมเดาให้คุณหลวงฟังแล้ว

กำจัต

คำให้การนายมากนายจิงพลเดื่อบาทังสอง คนที่ไปด้วย
 กับนายหมือดตรีครุณัน ดูเหมือนจะยิ่งเดือนไปใหญ่ถึงบอก
 รูปไม่ถูกต้องทีเดียว เพราะฉนั้นผมเห็นว่าดูยังมีทางที่ควรจะสืบ
 ส่วนต่อไปให้ ได้ความละเอียดขึ้นอีก

กำแหง

ถ้าได้ความละเอียดขึ้นไปกว่านี้อีกก็ยิ่งดี

กำจัต

ผมเห็นว่าการเซ็นนตองจับใหม่คนให้ตาย จะทำไป
อย่างหตวม ๆ เห็นจะไม่ได้ และถ้าคนที่ม่มีความผิดต้องรับ
โทษแล้วก็จะเสียความยุติธรรม

กำแหง

นี่คุณหตวมไม่เชื่อว่านายด้วด้ดีเป็นผู้ ผิดยังงั้นฤ

กำจัต

ผมต้องไม่ยอมเชื่อว่า ใครผิดจนกว่าจะได้เห็นข้อพิรช
แน่แท้ การพูดอ้อมอ้อม ฤพหน้าซัดปากสัน เช่นที่ไต่เท้า
เด้าให้ผมฟังนั้น ไม่เป็นพยานว่านายด้วด้ดีเป็นผู้ ไต่เท้าความ
ผิดในเรื่องด้ญญานัน อาจจะเป็นเพราะกลัวความผิดในการที่
กตบมาไม่ทนกำหนดเวดเวลาที่ไต่รับ อนุญาตไว้นั้นก็ได้ เพราะฉนั้น
ถ้าไต่เท้าไม่รังเกียจ ผมอยากจะขออนุญาตไปตรวจตามพื้นที่
ที่เกิดเหตุสักหน่อย เผื่อบางที่ ผมจะได้ความอะโรมากชน
ไปอีก เพื่อจะได้เห็นเป็นแน่ว่าใครเป็นผู้ ผิด

กำแหง

คุณส่งไต่ยใครอยู่ด้วฤอย่างไร

กำจั๊ด

ผมขอรับประทานให้นายหมู่ตรีไปตไปตด้วยดีักคนหนึ่ง

กำแหง

ได้สิครับ เอ๊ย ! ใครอยู่นั้น (นายหมู่ผู้หนึ่งเข้ามา
จากทางขวา) บอกนายหมู่ตรีไปตให้ไปกับคุณหุดวงกำจั๊ด
คุณหุดวงเดินไปโน้นนะครับ ผ่านไปทางกรมรบกก็เคยเรียก
นายไปตไปตด้วยที่เดียว

กำจั๊ด

ขอรับ ขอพระเดชพระคุณ (ออกไปทางขวาพร้อม
ด้วยพระพิชกับนายหมู่ที่พระยากำแหงเรียกเข้ามา)

กำแหง

น่ะยาม ! เยี่ยมหน้าเข้าไปบอกขุนผดุงออกมาในที่เถอะ
(ยามเยี่ยมหน้าไปพูดในเคนต์   ดีักครู่หนึ่งขุนผดุง
ออกมาจากเคนต์ เข้าไปหาพระยากำแหง)

กำแหง

ยังไ้ทานขุน

ขุนผดุง

ยังยืนคำอยู่อย่างเดิมขอรับผม

กำแหง

ได้พูดจาเขากออกเอาใจแล้วฤ

ขุนผดุง

ผมได้พูดจาปลอบโยนมากแล้ว เขาก็ยังยืนคำอยู่
อย่างเดี๋ยวนั้นว่าเขาไม่ได้ทำเท่านั้น

กำแหง

ก็บอกใหม่ล่ะว่าไปไหน

ขุนผดุง

บอกอย่างเมื่อคืนขอรับผม บอกว่าตาไปโดยความ
ตั้งใจจะไปหาคุณพระพิพิช แต่ได้ไปเที่ยวเล่นที่อื่นด้วย
แต่พอผมถามว่าไปกับใครก็ยังไม่ตอบ ครั้นผมรุก ๆ หนักเข้า
บอกว่าตอบไม่ได้ เพราะว่ามีผู้อื่นเกี่ยวข้องอยู่ด้วย

กำแหง

ฮือ ! ก็ในด่วนตัวท่านตนเองเห็นยังงี้ พูดไปตรง ๆ
เถอะ ไม่ต้องเกรงใจ

ขุนผดุง

ผมไม่อยากจะเชื่อเลยว่านายส่วดีดีจะเป็นคนที่ประพฤติชั่วร้ายได้ถึงเช่นนั้น ถ้าเป็นนักเรียนคนอื่น ๆ บางคนยังจะเชื่อได้มากกว่า

กำแหง

ที่จริงตัวผมเองก็ไม่อยากจะเชื่อเลยว่านายส่วดีดีจะชั่วช้าถึงเพียงนั้น แต่ว่ามันแหละ มันพดยอก ข้อที่ไม่ยอมบอกว่าไปข้างไหนและไปกับใคร นั้นแหละทำให้ดูเป็นที่น่ารังเกียจอยู่บ้าง ชัยการเขาก็ยกชอนชอนอ้างเป็นข้อพิรุธสำคัญอย่างยิ่ง เออแล้วพวกนักเรียนว่าอย่างไรกัน

ขุนผดุง

เข้ากับนายส่วดีดีแทบทุกคนขอรับผม พากันร้องแซะว่าไม่ใช่ นายส่วดีดี ว่าจับผิดตัว เดียงที่เขาพูดกันดูเหมือนเขาจะรู้กันว่านายส่วดีดีไปอยู่ที่ไหนในเมื่อเวลาเกิดเหตุขึ้น

กำแหง

• คือ ! ชอบกด

(พระบริรักษ์เข้ามาจากทางซ้ายดูท่าทางไม่สู้สบาย)

กำแหง

อะไรคุณพระ

บริวิกษ์

เคราะห์ร้ายจริงขอรับ ที่เฉพาะเกิดเหตุชนเวตานั้น

กำแหง

ทำไม

บริวิกษ์

พวกนักเรียนรุ่นกันใหญ่

กำแหง

รุ่นยังไฉ่ เรื่องอะไร

บริวิกษ์

เรื่องนายสวัสดิ์ดิ้นแหดระขอรับ เอะ ะกันใหญ่

กำแหง

ทำยังไฉ่กันมั่ง

บริวิทักษ์

พากันมาหาผมหลายคน ร้องทุกข์ว่าไปขออนุญาต
 นายจรรยาจะมาเยี่ยมนายสวัสดิ์ นายจรรยาไม่อนุญาต
 แต่มีหน้าเข้าพูดด้วยว่าไม่ควรจะคบค้าสมาคมกับผู้ที่ เป็น เดียน
 หนามสัตว์แก่คณะเลื้อมา

กำแหง

อ้อ ! นายจรรยาที่พูดอยู่ข้างจะเกินไปได้สักหน่อย

บริวิทักษ์

จริงซอร์บี เดียวนี้นักเรียนพากันจับแค้นแทนนาย
 สวัสดิ์ ว่านายจรรยาหมิ่นประมาทเหลือเกิน ขอให้ผม
 บังคับนายจรรยาให้ถอนคำ ผมก็รับรองว่าจะตักเตือนนายจรรยา
 ให้ แต่ผมเห็นว่านักเรียนไม่ควรจะกล่าวโทษครูเด่นได้
 ตามใจเด้มอ ผมก็เคยบอกพวกหัวหน้าว่า^{๕๕} ครองนี้ ผมยกโทษ
 ให้คราวหนึ่ง แต่คราวหน้าถ้านักเรียนมากด่าวโทษครูเช่นนี้
 อีกผมจะต้องเอาโทษ

กำแหง

แต่อย่างไร

บริรักษ์

แล้วผมก็บอกให้กลับไปอยู่ตามที่ ส่วนที่จะขอ
อนุญาตมาเยี่ยมนายสวัสดิ์ดิฉันผมไม่อนุญาต และห้ามไม่ให้
พูดกันถึงเรื่องนายสวัสดิ์อีกต่อไป

กำแหง

ที่คุณพระคิดรักษาวินัยไว้นั้นก็ดีอยู่แล้ว แต่ถ้าจะพูด
กันไปตามจริง นายจรรยาไม่ควรที่จะไป เบียดช่องให้นักเรียนกล่าว
โทษได้ คดียังอยู่ในระหว่างไต่สวนเช่นนี้ยังไม่ควรจะพูด
มากมายไปเลย ควรที่คุณพระจะเรียกนายจรรยาเข้าแจ้งและ
ตีโทษเสียเจ็บ ๆ

บริรักษ์

ได้ครับ

กำแหง

ส่วนการที่นักเรียน เขาเข้ากับพวกของ เขา นั้นผมก็ชอบ
เห็นได้ว่าเขารักพวกพ้องและรักชื่อเสียงของคณะเขา ผมเห็น
เป็นของดีมาก เพราะฉนั้นการที่คุณพระสั่งห้ามปากเสียง
เสียนั้นดูไม่จำเป็นเลย เขาจะเชื่อถือในพวกพ้องของเขาเท่าใด
ก็ควรยอมบ้าง

บริวิกษ์

ถ้าเขาพูดกับผมทำเอาหูทวนลมเสียบ้างก็ได้ แต่ที่ผม
จะถอนคำตั้งนั้นเห็นจะไม่ได้

• กำแพง

ยั้งนี้ซึ่กรับ หูทวนลมเสียก็แล้วกัน

บริวิกษ์

ผมหวังใจว่าจะไม่มีการชุดสนามเพาะตามกำหนดวัน

กำแพง

ทำไม

บริวิกษ์

ใจนักเรียนกำลังบ่นบ่นวุ่นกันเต็มที ผมเดินผ่านมา
ได้ ยืนเขาพูดกันในหมู่เขาเอง เสียงดูเหมือนจะไม่เต็มใจทำ
อะไรรู้จักจนกว่าจะได้ รั้วความเป็นแน่นอนในเรื่องนายสวัสดิ์

กำแพง

อ้อ! ถ้ายังงั้นบอกตเสียวันหนึ่งก็ดี ที่จริงใคร ๆ
ก็อยู่ขวางจะพากันยุ่งไปด้วยกันหมด

บริรักษ์

ขอรับ ถ้ายังนี้ฉันจะรีบไปบอกคำสั่ง (ทำท่าจะไป)

กำแหง

อ้อ แล้วผมขอขียนนายจรรยามาใช้ดักหน้อยได้ไหม
นายตรุดไปนอนโรงพยาบาลเดี๋ยวแล้วผมไม่มีใครใช้วิ่งเต้นเลย

บริรักษ์

ขอรับ ได้ (ออกไปทางซ้าย)

กำแหง

ขุนผดุง

ขุนผดุง

ขอรับผม

กำแหง

ผมออก วิดกใน เรื่องนักเรียนไม่พอ ออกพอใจ อะไรกัน
ตามที่คุณพระบริรักษ์มาเล่า ที่จริงมันก็ไม่ใช่หน้าที่ผมโดยตรง
แต่ผมไม่อยากจะให้มีเหตุอะไรขึ้นในเวลานี้ เข้าใจไหม

ขุนผดุง

เข้าใจแล้วขอรับผม

กำแหง

ถ้าเช่นนั้นผมอยากให้ท่านขุนช่วยทำอะไรให้ผมสักอย่าง
หนึ่ง ขอให้คิดหาโอกาสไปพูดจากับพวกหัวหน้า ๆ ในหมู่
นักเรียนขอให้คลายความบั่นบั้นในใจเสียสักที ซึ่งแจ่มเถอะว่า
ในเรื่องนี้ผมจะได้ส่วนให้ได้ความจริงให้จงได้ และการที่ทำให้
คุณคือนายสวัสดิ์ไว้นี้ ก็ทำไปตามธรรมเนียมเท่านั้น ไม่ใช่
หมายความว่าผมปรักปรำเขา นายสวัสดิ์คืออย่างใดอย่างหนึ่ง เข้า
ใจไหม

ขุนผดุง

เข้าใจ

กำแหง

ผมเห็นว่า ท่านขุน จะเข้า สนิทสนม กับพวก นักเรียนได้
ดีกว่าคุณพระบริรักษ์ เพราะคุณพระแกไปถึงผู้บังคับการ
จะไปคลุกคลีตีโมงกับนักเรียนนั้นไม่ได้ จะเข้าที่สนิทอีก
เดี๋ยวนี้เห็นจะไม่ได้ถนัด ท่านขุนเข้าใจความประสงค์ผมตลอด
แล้วนะ

ขุนผดุง

ขอรับผม ทราบตลอดแล้ว

กำหนด

ถ้ายังนึกดีละ รีบไปสิ

ชนผดุง

ขอรับดม (ออกไปทางซ้าย)

(พระยากำแหงตกขันเดินไปเดินมาสักครู่หนึ่ง
แล้วเดินไปที่เตนท์กองรักษาการ)

กำหนด

(พูดเข้าไปในเตนท์) นายสวัสดิ์ ออกมานี้เดี๋ยวเถอะ
(เดินก้มออกมาให้พ้นเตนท์)

(นายหม่อมหนึ่งคุมตัวนายสวัสดิ์ออกมาจากเตนท์ ถึง
กลางโรงจ้งยั้งน้อย หันหน้าไปทางพระยากำแหง นายสวัสดิ์
หันหน้าตาออกจะช้ำ แต่ยังทรงตัวไว้ได้ตรงดี)

กำหนด

(พูดกับนายหม่อม) เอะเถอะ แกไม่ต้องมายืนอยู่นี่ ไป
คอยอยู่ทางโน้นก่อนก็ได้ (นายหม่อมคำนับแล้วถอยเข้าไป
ในเตนท์) นายสวัสดิ์

สวัสดี

ขอรับผม

กำแหง

เอาเถอะเกย็นตามตีบายก็ได้ไม่ต้องระวังตรง นี้นะ
แกก็รู้อยู่แล้วไม่ใช่ฤา ฉินนะเป็นคนชอบกับท่านบิดาของแก
มากมายเพียงไร ฉินก็ได้เคยอุ้มแกเองเดินมาแต่เด็ก ๆ ไม่ใช่ฤา

สวัสดี

ผมไม่ลืมพระเดชพระคุณได้เท่าโดย

กำแหง

(เอามือตบมาส์วัสดี) เราเคยพูดอะไรก็พูดกันตรง ๆ
เสมอไม่ใช่ฤา

สวัสดี

ขอรับ

กำแหง

ถ้ายังงั้นฉินก็จะไปพูดกับแกตามตรงนะ เป็นธรรมดา
คนเราที่จะไปพลาดตดถึงดงบ้างเดยนะไม่มีละ ผิดกันแค่พลาด
มากกับพลาดน้อยเท่านั้น ทุก ๆ คนถ้าเมื่อทำความผิดลงไป

แต่ก็ต้องคิดปิดความชั่วของตน แต่โบราณท่านย่อมว่าไว้
ว่า ช่างตายทั้งตัวจะเอาไปบวไปบิณฑ ที่ไหนมันจะมิดได้ ถ้าเมื่อ
ได้ทำผิดไปแล้วรู้สึกผิดควรที่จะสำราญเสีย ดีกว่าที่จะมัว
ถือทิฐิมาณะอยู่ เมื่อได้ผิดไปแล้วก็ต้องก้มหน้ารับโทษ
ตามควร แล้วจึงค่อยตั้งใจประพฤติตนให้ดีขึ้น อย่งนั้น
เขาจึงจะเรียกว่าเป็นลูกผู้ชาย ว่าเป็นคนกล้าแท้ ผู้ที่ทำผิด
แล้วไม่รับผิดนับว่าเป็นคนฉลาดไม่สมควรที่จะเป็นผู้ชายได้เลย

ตวสดี

ที่ใดเท่าพูดเช่นนี้เป็นพระเดชพระคุณเหนืออื่น จนผม
แทบจะอดกลืนหน้าตาไว้ไม่ได้ (เสียงเครือ) ถ้าแม้กระผม
ได้ประพฤติผิดแล้วกระผมคงจะไม่บิณฑได้เท่า แต่ข้อความ
ที่กระผมได้กราบเรียนมาแล้วเป็นความจริงทุกคำ กระผมจะ
ขอสำมาดต่อพระภักตรพระแก้วมรกต ว่าผมไม่ได้กล่าวเท็จ
ต่อได้เท่าเลย

กำแหง

ฉันอยากรู้ว่าเมื่อวานนี้จะแกไปไหนแน่

สวัสดี

ผมได้ตั้งใจไว้จริง ๆ ว่าจะไปหาคุณพระพิพิธ แต่
ผมได้ไปเที่ยวที่อื่นเสียก่อน แล้วก็พระอินไม่มีเหตุขัดข้อง
คือพายเรือไปไกลเกินความคาดหมาย ผมก็รีบกลับมาเพื่อ
จะให้ทันกำหนดที่ได้เอาไว้ จึงเลยไม่ได้ไปหาคุณพระพิพิธ
ที่ผมมาถึงช้าไปนั่นก็เพราะต้องพายเรือทวนน้ำขึ้นมาไกลพายไม่
ใครจะไหว

กำแหง

ที่ไปเที่ยวเรือระแวกไปกับใคร

สวัสดี

กับ—กับ—เพื่อนคนหนึ่ง

กำแหง

ชื่อไหน

สวัสดี

ผม—ผม—ผมต้องขอรับประทานความกรุณาได้ทำขอ
ให้ ได้เท่าที่ผม ว่าไม่ได้ไปทำผิดก็จริงอะไรจริง ๆ

กำแหง

ก็กลัวเช่นนั้นทำไมจึงจะบอกฉันไม่ได้

สวัสดี

เพราะผมไม่ขอเอาตัว รอดโดย ทาง ที่จะต้องให้คนอื่น
เสียชื่อ

กำแหง

ทำไมเขาจึงจะต้องเสียชื่อ

สวัสดี

ผมขอประทานกราบเรียนตามตรง เพราะผู้ที่ไปด้วย
กับผมเขาเป็นผู้หญิงสาวที่ยังไม่มีผัว เพราะฉะนั้นผมได้ลำบาก
กับเขาไว้ว่าจะไม่บอกให้ ใครทราบเลยว่าผมกับเขาได้ ดงเรือไป
เที่ยวด้วยกันดังองค์ต้อง

กำแหง

ฮือ ! แกนี่ก็ออกจะมีบ้า ๆ อยู่ จะยอมเสียชื่อตัว
เองเพื่อรักษาชื่อผู้หญิงที่เดียวฤฯ นึกดูเสียให้ดีกว่าอนนะ ขอ
ให้คิดซึ้งดูในใจเสียให้ตลอด ผู้หญิงนะเมื่อเสียไปคนหนึ่ง
แล้วก็หาใหม่แทนได้ถมไป

(นายสวัสดิ์กมหนาน้อย อยู่ คุณแม่ทรพยกกับแม่สาย

หยุดเข้ามาทางขวา แม่สายหยุดถือผ้าเช็ดหน้าเช็ดหน้าตานา

มุกพดาง)

ทรพย์

ขอเจ้าคุณอยู่นี่เอง

กำแหง

ขอแม่ทรพย์ เชิญนั่งนี้ (ชี้เก้าอี้ให้นั่ง) แม่ด้ายหยุด

นั่งชั มีธุระอะไรฤ

ทรพย์

ธุระชัคะ พ่อสวดดีดัดตนนั้นชัมาก่อเหตุ

กำแหง

เหตุอะไร

ทรพย์

เหตุให้แม่ด้ายหยุดร้องให้พะอืดพะอมมาตั้งแต่เช้า ตั้ง
แต่ได้ทราบเรื่องว่าพ่อสวดดีดัดตนถูกกุมอะไรกัน ก็ได้เดี่ย
ไฮ้ๆ เหมือนใครตาย ชัชัคะยังสอนอยู่อีก

กำแหง

แต่ยังไม่ถ้

ทวิพย

แต่ถ้รบเร้าจะให้อิฉนพาควชนมาเยี่ยมพ่อ ส้วดดีดแต้ว
 กั้วจะมาหาเจ้าคุณ จะมาบอกอะไรเจ้าคุณอย่างหนึ่งว่าถ้า
 เจ้าคุณทราบเรื่องราวของเขาแต้ว บางที่ความเรื่อพ่อส้วดดีดจะ
 ค่อยส้วางชน

กำแหง

อ้อ ! ซอบกต มีอะไรจะมาบอกฉันจะแม่ส่ายหยุด

ส่ายหยุด

พี่ส้วดดีดไม่ยอมบอกเจ้าคุณว่าเมือวานนี้ เขาตงเรือ
 ไปกับใครไม่ใช่ฤ

กำแหง

ยงงน

ส่ายหยุด

ไม่ยอมบอกวาไปไหนไม่ใช่ฤ

กำแหง

ยงงน

ส่ายหยุด

การที่เธอปิดความซนเองทำให้ดูเป็นมีพิรุณมาก

กำแหง

เป็นเช่นนั้น

สายหยุด

แต่ที่จริงฉันขอยืนยันว่า ในระหว่างเวลาบ่าย ๔
โมงครึ่ง เมื่อพี่สวดดีไปจากค่าย จนถึงเวลา ๒ ทุ่ม เมื่อ
เรอกลับนั้น เธอไม่ได้ไปเดินรูนอยู่ที่บ่อมฤทที่ไหนเลย

กำแหง

หัดอ่อนรู้ได้อย่างไร

สายหยุด

เพราะเขาไปอยู่กับฉันเอง เขาตรงเรือไปด้วยกันกับ
ฉันสองต่อสอง

ทวีชัย

ฮะ ! ยั้งนี่ถา

สายหยุด

คะ คุณแม่จะเขียนจะดะอะไรก็ตามเถอะ ฉันพูด
เป็นความจริง

ทรพย์

จะตายจริง เกิดมาไม่เคยพบเคยเห็น ผู้หญิง
 ด้าว ๆ ถูกผู้ด่ากมากดีไปเที่ยวซื้อเรือซื้อแพกับผู้ชายหนุ่มสองต่อ
 สอง ตาย ๆ นี้ก็ขายหน้าเขาแย่มากตนเองกรรม ๆ จริง ๆ

กำแหง

(พดด้ยม ๆ) แม่ทรพย์ ทางที่จะแก้หนามนี้มีอยู่นะ
 เด็กมรภกนภยกให้เลี้ยงก็แล้วกัน

ทรพย์

อิฉันจะไปยกตุ๊กด้าวอิฉันให้กับคนที่ม่มนทิด—

ส้ายหยด

คุณแม่อย่าพูดหมิ่นประมาทพี่สวดดีดียงงัน อิฉันไม่
 ขอฟังเป็นอันขาด

ทรพย์

เอะ ๆ เอะ ๆ จะมาทำปากจัด ประเดี้ยวก็จะได้—

กำแหง

แม่ทัพยี่ ที่จริงดูหัดอ่อนพดถูก เมื่อฉันได้ทราบ
 ความตลกดัดแล้ว เช่นฉันนอกจะเชื่อแล้วว่าดูเหมือนจะจับ
 ผิดตัวกันเสียแล้ว

(เดินไปที่สัตว์ดีและเอามือตบเบา) สัตว์ดี ที่ฉันพูด
 ว่าผู้หญิงหาได้ใหม่ถมไปนั้น ผิดไปเสียแล้ว จะหาได้เหมือน
 เช่นนี้ได้ยากนัก

(พระพิพิธกับหลวงกำจัดเข้ามาทางขวา หลวงกำจัด
 ถอกระบ่าหนึ่งมาด้วยใบหนึ่ง)

พิพิธ

เจ้าคุณ เจ้าคุณ ได้ความแน่แล้ว

กำแหง

เป็นอย่างไร ได้ความว่าอะไรบ้างคุณหลวง

กำจัด

ผมได้ ไปตรวจดูถึงที่ที่เกิดเหตุเมื่อคืนนี้ ได้ความ
 แจ่มแจ้งช่นมาก คนนั้นไม่ใช่หรือขอรับนายสัตว์ดี

กำแหง

ขอรับ นันทะ

กำจัต

เกือกคูนญา

ที่แก่ได้ย่มอคนน

สวสดี

ขอรับ

(หลวงกำจัตเปิดกระเบา หยิบเชือกวัดออกมาตรง

ไปวัดต้นนายสวสดี พระพิพิธเข้าไปยืนมอง)

พิพิธ

ยังไ้คุณหลวง

กำจัต

ตั้งกว่าเป็นนัวหนึ่งครับ

พิพิธ

นั่นเป็นไรล่ะ

กำแหง

เฮ่นนอะไรกัน

๗๗

พิพิธิ

พอไปถึงที่ คุณหลวงกำจัดก็บุกเข้าไปในรอกที่นายหมื่น
ให้ พระอินพรอยต้นอยู่ที่ในที่นั้น เป็นรอยดึกเหมือนคน
โดดเข้าไป ก็วัดเขามาตองด้อมกับต้นนายด้วดีดี

กำแหง

ก็พดเลื้อมาโดดตามเข้าไปก็คนหนึ่ง

พิพิธิ

รอยต้นพดเลื้อบ้านน้อม เห็นถนัดเพราะเท่าเปด่า
นี่เป็นรอยได้เกือก

กำแหง

อ้อ ! ขอบกตอยู่ แล้วได้อะไรมาเป็นพยานอีกมัง
คุณหลวง

กำจัด

ผมเดินตรวจต่อเข้าไป จนถึงที่ต้นมะขามเทศชันเป็น
พงอยู่แห่งหนึ่ง มีเป็นรอยคนแหวกเข้าไป ผมก็แหวกเข้า
ไปบ้าง พบของดำคัญอันหนึ่ง

กำแหง

อะไร

๑๓

กำจัต

อินทร์ธนู (หยิบอินทร์ธนูขึ้นมาจากกระบี่) อินทร์ธนู
อย่างนั้นดูเหมือนนักเรียนไม่ได้ใช้แล้วไม่ใช่ฤาขอรับ

กำแหง

อินทร์ธนูเกิดยวเด็กเมื่อเร็ว ๆ นี้เอง

กำจัต

ถ้าเช่นนั้นก็แปลว่าไม่ใช่ของนายสวัสดิ์

ถูกใหม่

ขอรับ

กำแหง

ถูกแล้ว คุณहतวงเก่งมาก

กำจัต

ใต้เท้าอย่าเพื่อชม ผมยังมีอะไรให้ใต้เท้าคุณอีก พยาน
ของใต้เท้าทุก ๆ คนเบิกพ้องกัน ว่าใต้เห็นคนร้ายถือธนู
อะไรอยู่เต็มหนึ่ง ถูกใหม่ขอรับ

กำแหง

ถูกแล้ว

กำจัต

(ควักกระดาษมาจากกระเป๋)

นี่ขอรับกระดาษฉีก

ออกจากสมุดเล่มนั้น

กำแหง

รู้ได้อย่างไร

กำจัต

ขอให้ได้เท่าพิจารณาดู กระดาษแผ่นนี้เป็นรอยฉีก
อยู่ด้านหนึ่งนี่ขอรับ แต่อีกด้านหนึ่งยังไม่เป็นอันครายไปเลย
ดูแต่รูปกระดาษก็เห็นได้ว่าฉีกนำสมุดออกมาน่าหนึ่ง จริงไหม
ขอรับ

กำแหง

จริง

กำจัต

แต่ข้อสำคัญอยู่ที่หนังสือที่เขียนไว้ ในนี้

กำแหง

(จับกระดาษไปพิจารณาครู่หนึ่งแล้วจึงพูด)

จริงคุณ

หลวง นี่สำคัญมาก

กำจัด

ดีกว่าพยานคน ๆ ด้กร้อยปากไม่ใช่ฤาขอรับ

กำแหง

ด้กว่ามาก

กำจัด

ได้เท่าจำตายมือได้ฤาไม่

กำแหง

จำไม่ได้

กำจัด

ได้เท่ารู้จักตายมือนายด้ด้ไม่ใช่ฤาขอรับ

กำแหง

รู้จักด้ด้เดียว นี้ไม่ใช่นายด้ด้ด้เขียนเปนอักษร

กำจัด

นั่น ! ถ้าเห็นหนใครเขียน ได้เท่าทราบใหม่

กำแหง

ไม่ทราบเคย คุณหลวงทราบฤา

กำจัด

ขอรับ ผมทราบ

กำแหง

ใคร

กำจัต

ประเดี้ยวตัวเขาก็คังจะได้มาตอบปัญหาของใต้เท้าเอง
ผมได้บอกไปที่ตำรวจภูธรให้จับแล้ว

(ว่าที่นายร้อยตรี ห้อง กองตำรวจภูธร เข้ามา

ทางขวาเห็นพระยากำแหงก็หยุดและคำนับ)

กำจัต

นี่ ! มาแล้ว

ยังไงคุณ

ห้อง

ได้ตัวแล้วครับ

กำจัต

ที่ไหน

ห้อง

สถานีรถไฟ

กำจัต

• •
ซ่อนอยู่ๆ

๓๐๒

ห้อง

ครับ อยู่ในรถบรรทุกของ

กำลัง

(พูดกับพระยากำแพง) ได้แต่อยากจะดูตัวฤๅครับ

กำแพง

๘๘
กดี

(นายห้องออกไปทางขวา ไปพานายจอนแพรงก็ออกไป)

มา มีตำรวจภูธรคุมมา ๒ คน กับหัวกระเบ้าอีกคนหนึ่ง

นายจอนแต่งกาย สวมเสื้อ กางเกงผ้าขาว หมวกกะโด้กันแดด)

กำลัง

นายสวัสดิ์บางที่จะรู้จักเจ้าคนนั้นกระมัง

สวัสดิ์

รู้จักครับ

กำแพง

ฮือ ! ทำไมรู้จัก

กำจัด

ทำไมจะไม่รู้จัก เขาเคยเป็นนักเรียนอยู่เหมือนกัน
แต่แล้วก็ถูกไล่ เรื่องอะไรนะ

สวัสดี

ชะโมยเงินของนักเรียน และเอาเครื่องแต่งตัวไป
จำหน่ายด้วย

กำจัด

เริ่มต้นก็ดีเที่ยวใหม่ละขอรับ แล้วต่อมาก็หากินใน
ทางจำเริญทั้งนั้น

กำแหง

ชื่อไหน

กำจัด

ชื่อจอนแพรงก์ แต่อย่าถามว่าชาติอะไร ผมบอก
ไม่ถูก

กำแหง

เดี๋ยวนี้ แกต้อง ทว่า พยายาม ดักความลับของเดี๋ยวนี
และยิงนายเดี๋ยวนี แกจะว่าอะไร

๑๐๕

จอ

นี่จะชำระผมที่นี้ฤ

กำแหง

เบด้า เปนแต่ถามแกเท่านั้น

จอ

ถ้าเช่นนั้นไม่เป็นกรจำเป็นที่ผมจะต้องตอบไม่ใช่ฤ

กำแหง

จะตอบฤมิตอบก็ตามแต่ใจช

จอ

ถ้าเช่นนั้น ผม ขอ รับ ประทาน รอ ไว้ แก่ ความ ใน คำต

(หุบปากไม่พูดอีกเลย)

กำแหง

ก็ตามใจ

พิพิช

เจ้าคุณก็จะไปพูดจาอะไรกับอ้ายคนชนิดนี้ - เบด้อง
ปากเบด้า ๆ

กำจัต

นั้กระเบ้าอะไร

ห็อง

กระเบ้าของเจ้าคนหม่นเขา

กำจัต

ไหนเบ็ดตุ้ดักที่ฎา (เบ็ดกระเบ้าหีบเครื่องแต่งตัว

นักเรียนขณฐ) ครบบริบูรณ์ไม่มีอะไรบกพร่อง ยังไงขอรับ

ไตเท้า

กำแหง

ดีมาก

กำจัต

มันค้นพบใหม่

ห็อง

ค้นได้ ในกระเบ้าเสื้อที่เขาได้ ผมเอามาด้วย (ควัก

มันพกออกมาจากกระเบ้าเสื้อตนเอง)

กำจัต

บริบูรณ์ไม่มีอะไรขาดเลย

กำแหง

ผมมีความพอใจมาก

กำจัต

ผมก็พอใจมาก ผมได้ตั้งใจสกัดรอยตามพ่อคนขึ้นมา
นานแล้ว ถ้าเขาไม่มาพลาดพดงยังนายเดื่อบ้าของโตเท่าที่นึก
น่าจะจับไม่ได้ นี่แหละนะพ่อจอนแฟรงก์ พ่อจงจำไว้
ให้ดีเถอะ ว่าอย่าขี้นพกนะมันมักให้ โทษแก่คนที่ใช้มันไม่ดั้นะ
ประเดี้ยวตันโดนตัวเราเอง ประเดี้ยวแดงออกไปโดนตุกโดน
เมียเรา นี่คราวนี้ตันไปโดนคนอื่นก็จริงอยู่ แต่ที่ว่าดูเหมือน
ตัวแกจะต้องรับความลำบากยิ่งกว่าผู้ที่ถูกยิงเสียอีกนะ

พิพิธิ

ผมมีความยินดีจริง ๆ ที่ผู้ไม่มีความผิดจะไม่ต้อง
เป็นโทษเปล่า ๆ

กำแหง

ผมก็ยินดีนักหนา แต่ผมเชื่อว่ายังมีคนอื่นพดอยยินดี
ด้วยอีกมาก บางทีจะยินดียิ่งกว่าคุณพระฤาผมเสียอีก ดูซิครับ
(ใน เวदानนายลวดดีโตเขาไปยื่นพดอยจับแม่ถ่ายหยด
แล้วทงต้องคนคุดท่าทางปดมมาก)

พิพิธิ

ผมพอใจมาก ผมนะได้ปลงใจให้อยู่แล้ว แต่แม่ทรพิย์
จะว่ายังไงไม่ทราบ

ทรพิย์

ก็คุณเปนพ่อ ก็ต้องตามใจคุณนะซี

กำแหง

นี่แปลว่าตกลง

ทรพิย์

ก็ตกลงนะซีเจ้าคะ เบนแต่อดิน ขอให้รพอให้ได้
รับราชการเดี่ยก่อนเท่านั้น

กำแหง

ก็ไม่ช้าเขาก็จะได้ออกจากโรงเรียนอยู่แล้ว แต่เราจะ
มามัวยินดีกันเดี่ยเฉพาะในหมู่เราเองไม่ควร ต้องให้ทราบ
ทั่ว ๆ กัน จะได้ยินดีทั่ว ๆ กัน เฮ้ย! แคร่ฉันออกมา
(ปลดแคร่ฉันออกมาจากเตนท์) เบ้าเดื่อป่าทั่วไป ประชุม

(เขาเบ้าเรียกเดื่อป่าทั่วไปประชุมตามคำสั่งเดี่ยงคักคัก

ข้างนอก)

สวีตี

ส่วนผมได้ทำอะไรโปรดให้ทำอย่างไร

กำแหง

อยู่กับฉันก่อน

กำจี้

ก็ผมล่ะครับ ไม่ได้ฤยง

กำแหง

อยู่ด้วยกันเถอะคุณหลวง

(กอนักเรียนออกมาตั้งแถว มีนายบังคับบัญชา

มาบริบูรณ์ จัดออกมาขึ้นให้พอเต็มประมาณกิ่งพันโรง และ

ให้หัวแถวปลายแถวตามออกไปนอกฉาก ให้แต่ดูเหมือน

หนึ่งจะมีคนยื่นตัวออกไปอีก พอจัดแถวเรียบร้อยแล้ว นาย

บอก “ตรง”)

กำแหง

เสือบ้า เมื่อคนมาได้มาเกิดเหตุร้ายขึ้นในหมู่เรา ซึ่ง
ได้ทราบอยู่ทั่วกันแล้วไม่จำเป็นที่จะต้องเดาซ้ำอีก ••• และเมื่อ
คนพวกเราเองได้ถูกจับส่งได้ยศคนหนึ่งกล่าวคือนักเรียน เสือบ้า

สวัสดิ์ แต่เอาไสรยความสามารถไหวพริบและอุสาหของหลวง
 กำจัดทรชน ปดัดกรมกองตระเวน และความแคล้วคล่อง
 ว่องไวของตำรวจภูธร จึงได้ตัวผู้ที่ประพฤตินิดคิดประทุษฐ
 ร้ายต่อเสื่อมาได้แล้ว เหตุฉนั้นข้าพเจ้ามีความยินดีปด้อยตัว
 นักเรียนเสื่อมาสวัสดิ์ให้พ้นจากที่คุมขัง ตั้งตัวคืนไปอยู่ใน
 หมู่ท่านทั้งหลายตามเดิม และขอชักชวนบรรดาเสื่อมาให้พา
 กันรูดักยินดี ว่าคนชั่วที่ขายชาติขายคนระของตนโดยมุ่งหา
 ประโยชน์ตน มิได้ มีอยู่ในหมู่เราทั้งหลาย และจงช่วย
 กันหวังเกิดว่าจะไม่มีคนชนิดนั้นบังเกิด ขึ้นในหมู่ เรา เป็น อัน ชาติ
 ขออย่าให้มีผู้ใดลืมความกะตัญญูกตเวทอันควรมีอยู่ แต่
 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ผู้ทรงพระกรุณาเมตตาปราณี
 พวกรเราเหล่าเสื่อมา พระราชทานเครื่องประดับเกียรติยศอัน
 ใหญ่ยิ่งแห่งกองทัพ คือธงไชยเฉลิมพลประจำทุกกรมกอง
 ทั้งทรง พระมหากรุณาพระราชทาน พระบรมราชานุเคราะห์ และ
 พระบรมราโชวาทแก่เราทั้งหลาย มิได้ทรงรำภูกถึงความ
 ยากลำบากพระกายเลย ทรงพระราชอุตสาหหะสอดส่องบำรุงทุกข
 คุชของเราทั้งหลายอยู่มิได้ขาด ส้มควรที่เรจะมีใจจงรักภักดี
 เป็นอย่างยิ่ง จนสู้สละโลหิตและชีวิตของเราน้อมเกล้าถวาย
 เป็นราชพลีในที่อันควร กับขอจงอย่าได้ มีเวทนาเสื่อมคลาย

รักใคร่ชาติบ้านเมืองของเรา   ฟังอยู่ดำห้ตั้งใจไว้ว่าจะรักษา
 ความเป็นไทยแห่งชาติบ้านเมือง เราไว้ มิให้ มี เวลา ย่อหย่อนไป
 แม้แต่บัดนี้หนึ่งเดียเป็นอนัชาติ   เพราะการที่รักชาติต้องเข้าใจ
 ว่าเหมือนรักตัวของเราเอง   ใครชุมนุมแห่งชาติควรต้องจับแค้น
 เหมือนหนึ่งชุมนุมแห่งชาติเราฉนั้น   เมื่อเรามาประชุมอยู่พร้อมกัน
 แล้วเช่นนี้   เป็นโอกาสอันดี   ขอให้พร้อมกันเปล่งเสียงให้
 ถวายไชย   แต่พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร   พระพุทธ
 เจ้าอยู่หัว

(นายเสื่อป่าบอกแถวค่านับ   ผู้ขึ้นค่านับตามแถว

ให้สามตา   แล้วเดยร้องสรรเสริญพระบารมี

จบเรื่อง